

1. Vývoj IS vo verejnej správe. Integrovaná štátna správa (globálna architektúra IS, hlavné znaky verejnej správy z pohľadu využívania informačných technológií). ^[kniha – str.17]

IS vo verejnej správe v 90. rokoch minulého storočia:

VÝVOJOVÉ TRENDY INFORMAČNÉHO ZABEZPEČENIA VEREJNEJ SPRÁVY

Obdobie	Typ IS	Charakteristika
70 – 80. roky	IS rezortov	Relatívne izolované IS na báze ASR a ASPV
90. roky	ŠIS	Integrovaná štátna správa
2000 – 2005	IS VS	Otvorená štátna správa
Po roku 2005	VIS	Elektronická verejná správa

ASR – automatizovaný systém riadenia

ASPV – automatizovaný systém plánovaných výpočtov

Integrovaná štátna správa. Štátny IS

Výkon štátnej správy je spojený so získavaním, spracovaním a využívaním informácií.

Štátna správa potrebuje informácie na výkon činnosti a zároveň poskytuje informácie verejnosti.

Informačné činnosti : sú koordinované cez štátny IS (ŠIS), ktorý zabezpečuje zhromažďovanie, spracovanie, uchovávanie a sprístupňovanie informácií na uspokojovanie potrieb. Vzniká komunikáciou a prepojením podsystemov vytváraných v rámci orgánov a inštitúcií štátnej správy.

ŠIS nie je uzavretý a vytvára priestor na realizáciu rezortných a medzirezortných IS štátnej správy.

Jadrom informačnej zložky sú registre (register obyvateľstva, obchodný register...) a **bázy dát**, ktoré sa využívajú na komunikáciu vnútri štátnej správy, ako aj mimo nej.

Registre : obsahujú identifikačné údaje, majú svojho gestora (rezort), ktorý zaručuje ich pravdivosť, aktuálnosť a ochranu.

Klasifikácie a číselníky sú potrebou na rezortnej úrovni (číselník krajín, klasifikácia zamestnaní). Štandardizácia zahŕňa riešenie problémov výmeny údajov z hľadiska informačných technológií a riešenia prístupových práv.

Realizácia ŠIS : je ovplyvnená vytváraním dátovej siete **GOVNET** a rezortných sietí ministerstiev a úradov, ktorým GOVNET poskytuje **Služby**: 1) **elektronická pošta** – štandardný tvar adresy, ale aj to, aby pošta bola doručená na adresu v tvare

Meno.Priezvisko@domena.gov.sk

2) **GOVNET SMS brána** – bezplatná a dostupná na www.sms.gov.sk

3) **prístup do siete internet** – je zabezpečené pomocou služieb www – cez port 80, Proxy – Telnet.

4) **celosvetové diskusné fórum** – NEWS 30 000 diskusných skupín.

Pripravuje sa služba Dial – UP – pripojenie používateľa do siete GOVNET použitím modemu a telefónnej linky.

Je definovaný povinný minimálny rozsah informácií, ktoré musí každý uzol siete

GOVNET musí sprístupňovať informácie pomocou služby www v kódovej stránke ISO 8859-2 :

- organizačná štruktúra
- adresár vedúcich pracovníkov ÚŠO
- telefónny zoznam podľa organizačných útvarov
- adresár rezortných územných štátnych orgánov a organizácií s menom vedúceho úradu, telefón, fax
- materiály na pripomienkové konania
- stanoviská k materiálom na rokovanie vlády SR
- výročné správy
- informácie o konaní odborných sympózií, konferencií a seminárov
- schválené koncepcie
- projekty
- vyhlásenie súťaží a podklady pre súťaže na obstarávanie tovarov, služieb a verejných prác príslušného ústredného orgánu štátnej správy SR a jeho podriadených organizácií.

Ďalšie individuálne informácie : • MH SR – vestník MH SR, energetické informácie, licencie, technický rozvoj

• MK SR – kultúrne podujatia, adresár knižníc, múzeí, galérií, divadiel

• MŠ SR – návrh všeobecne záväzných právnych predpisov z oblasti školstva, mládeže, telesnej výchovy a športu

GOVNET prepája 42 uzlov (41 v BA a 1 v BB).

pričom pripojenie subjektov v ďalších krajských a okresných mestách je podmienené pokračovaním realizácie projektu GOVNET.

globálna architektúra ŠIS:

Architektúra je grafické a písomné vyjadrenie koncepcnej predstavy IS o jeho:

- **štruktúre** (v nadväznosti na organizačnú štruktúru organizácie),
- **funkciách** (v nadväznosti na procesy, ktoré v organizácii prebiehajú),
- **prevádzke a bezpečnosti** (v nadväznosti na organizáciu práce),
- **väzbách s okolím**.

Rozlišujeme globálnu (celkovú) architektúru IS a čiastkové architektúry IS. V procese vytvárania ŠIS sa zaoberáme globálnymi a čiastkovými architektúrami podľa nasledovného obr.:

Globálna architektúra ŠIS
Procesná, funkčná a dátová štruktúra ŠIS
Globálna architektúra IS ÚŠO
Procesná, funkčná a dátová štruktúra IS ÚŠO
Procesná, funkčná a dátová štruktúra HIS ÚŠO
Funkčná štruktúra HIS orgánov vrcholového riadenia
Funkčná štruktúra HIS ostatných štátnych orgánov

Tab. Sústava globálnych a čiastkových architektúr v rámci vytvárania ŠIS (kniha – str.25)

Globálna architektúra ŠIS korešponduje s hierarchickou dekompozíciou ŠIS, ako aj so skutočnosťou, že ŠIS nie je nejaký ďalší (nový IS), ale vzniká vzájomným pôsobením a fungovaním už existujúcich IS, častí ŠIS. Vykonávateľov riadenia prezentuje organizačný diagram štátnej správy.

Úroveň riadenia	Vykonávatelia riadenia	IS a typy úloh		
Strategická	Vrcholové orgány	WWW EDI	ŠIS	OIS
Taktická	Ústredné štátne orgány (rezorty)			
Operatívna	Ostatné štátne orgány			

Tab. Globálna architektúra ŠIS (kniha – str.26)

hlavné znaky verejnej správy z pohľadu využívania informačných technológií:

2. Vývoj IS vo verejnej správe. Otvorená štátna správa (globálna architektúra IS, hlavné znaky verejnej správy z pohľadu využívania informačných technológií).

IS vo verejnej správe v rokoch 2000 – 2005 - Otvorená štátna správa:

- Sieť verejnej správy VS NET už kapacitne nevyhovuje, úrady sú spojené len 256kbit/s resp. 64 kbit/s.
- Realizácia vylepšenia je na základe akčného plánu eEurope +

eEurope+ : je derivátom eEurope v prostredí transformujúcich sa ekonomík, s redukovanými cieľmi a menšou časovou náročnosťou priblížiť IKT občanom.

Kľúčové ciele eEurope+ :

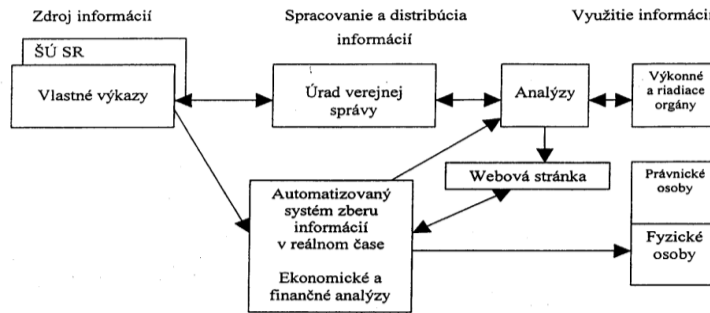
- preniesť občana, domácnosti, školy, podnik a úrad do digitálnej epochy a spojiť ich on – line.
- vytvoriť digitálne gramotnú Európu
- zaručiť sociálnu univerzálnosť, aby prehlboval dôveru spotrebiteľov a posilňoval sociálnu súdržnosť.

Cieľom iniciatívy eEurope je, aby sa všetky subjekty v Európe (občan, škola, firma a pod.) pripojili on-line tak rýchlo, ako to bude možné.

Treba odstrániť nevýhody : • drahý, nedostatočne bezpečný a pomalý prístup na internet a elektronické obchodovanie

- nedostatočná gramotnosť obyvateľstva s digitálnou technikou on – line
- absencie dynamickej kultúry, ktorá by bola orientovaná podnikateľsky a na služby
- nedostatočne aktívna úloha verejného sektora pri utváraní podmienok na rozvíjanie nových aplikácií a služieb

Rozvoj IS verejnej správy :

Obr. 2.4 Rozvoj IS verejnej správy

eEurope sa sústreďuje na kroky :

1) **Mládež Európy v digitálnom veku** : oblasti:

- zvládnutie internetu a multimediálnych zdrojov
- využívanie nových zdrojov pri štúdiu a získavanie nových zručností
- spolupráca v kolektíve, kreativita
- multidisciplinárnosť, adaptívnosť, komunikácia medzi kultúrami a riešenie problémov

2) **Lacnejší prístup na internet** : dôležité budú alternatívne infraštruktúry, ako sú bezdrôtové a káblové siete ponúkajúce lacnejší a rýchlejší prístup na internet ako telefónna sieť.

3) **Urýchlenie elektronického obchodovania** : vyžaduje zákonný rámec vnútorného trhu zabezpečujúci právnu istotu, ktorý odstráni bariéry pre cezhraničné služby a bude stimulovať inováciu on – line a dôveru spotrebiteľa.

4) **Rýchly internet pre výskumníkov a študentov** : spolupráca v režime on – line v Európe zatiaľ nie je zaužívaná v praxi.

5) **Inteligentné karty pre elektronický prístup** (zdravotnícke služby, mobilný internet, verejná doprava...)

6) **Rizikový kapitál pre malé a stredné podniky, zaoberajúce sa progresívnymi technológiami** :

- je potrebné posilnenie prílivu kapitálu na financovanie začiatkových etáp v celej EÚ. Priamy úžitok z toho budú mať odvetvia informačných technológií i producenti informačného obsahu.
- posilnenie väzieb medzi poskytovateľmi rizikového kapitálu a generátormi nápadov s komerčným potenciálom.

7) **Elektronická spoluúčasť pre postihnutých spoluobčanov** : digitálne techniky poskytujú príležitosti na prekonávanie bariér pre postihnutých ľudí.

8) **Zdravotnícka starostlivosť on – line** : zlepšuje sa. Technológia a terapia zdravotníckej starostlivosti sa radikálne zlepšuje, pričom súčasne väčšina vlád stojí zoči voči starnúcemu obyvateľstvu. To v stredno a dlhodobom výhľade vyvoláva tlak na budúce výdavky na zdravotnícku starostlivosť.

9) **Inteligentná doprava** : využitie riadenia dopravy a informačných služieb znižuje emisie škodlivín, spotrebu paliva a skracuje jazdný čas, zvýšenie bezpečnosti dopravy a skvalitnenie verejnej dopravy, predovšetkým vo veľkých mestách.

10) **Štátna správa on – line** : Potenciál internetu možno využiť na presadzovanie zámerov Amsterdamského dohovoru pri zabezpečovaní plnej transparentnosti činnosti a rozhodovania v inštitúciách EÚ z pohľadu občanov. Okrem toho umožní zabezpečovať také otvorené rozhodovanie, aké je len možné.

Cieľom je zabezpečiť jednoduchý prístup k verejným informáciám a zjednodušenie prístupu na internet. Bude stimulom na rozvoj nových služieb súkromného sektora.

V štátnej správe boli v roku 2001 zavedené nástroje **performance management** (kontrakty s ústrednými orgánmi) s cieľom zlepšiť a sprehľadniť systém alokácie a efektívnosti využívania finančných zdrojov. Na základe skúseností západoeurópskych krajín by mal tento systém (zverejňovaním na webových stránkach jednotlivých ústredných štátnych orgánov) dospieť k účinnej realizácii politiky v rôznych oblastiach (podľa spoločenskej objednávky).

globálna architektúra IS:

Globálna architektúra IS VS súhrnne zobrazuje výsledky transformácie ŠIS a reformy verejnej správy, a to:

- dvomi úrovňami riadenia (konštitucionálnou a operačnou),
- globálnym pohľadom na inštitucionalizáciu verejnej správy.

Úroveň riadenia	Vykonávatelia riadenia	IS a typy úloh	
Konštitucionálna	Zákonodarné orgány	Vonkajšia komunikácia	ISPKR
Operačná	Výkonné orgány		ISPOK
			Vnútna komunikácia

Obr. Globálna architektúra IS VS (kniha – str.60)

*ISPKR – Informačný systém na podporu konštitucionálneho rozhodovania

*ISPOK – Informačný systém na podporu občianskej komunikácie

Konštitucionálne rozhodovanie určuje *pravidlá*, v rámci ktorých sa budú uskutočňovať *budúce operačné* rozhodnutia.

Operačná úroveň pozostáva z rozhodnutí uskutočňovaných v rámci daného súboru existujúcich pravidiel. Účelom pravidiel nie je predpísať určitý spoločenský výsledok alebo obmedziť slobodu jednotlivcov, ale jednotlivci musia poznať hranice, kde sa pravidlá menia. Rozhodnutiami uskutočnenými na operačnej úrovni môžu byť napr. veľkosť výdavkov na obranu, školstvo, miera zdanenia a podobne.

V podmienkach verejnej správy SR konštitucionálne rozhodovanie sa realizuje v rámci *interných správnych procesov* a operačné rozhodovanie je typické pre *externé správne procesy*.

3. Vývoj IS vo verejnej správe. Elektronická verejná správa (globálna architektúra IS, hlavné znaky verejnej správy z pohľadu využívania informačných technológií).

Elektronická verejná správa. Verejný IS

Verejná správa predstavuje výkonnú moc štátu a samosprávnych územných orgánov v členení na *ústrednú* a *miestnu štátnu správu* a *samosprávu*.

Rozhodnutia v štátnej správe sa týkajú realizácie funkcií štátu na báze definícií jednotlivých odvetví a sfér štátnej správy. Z vecného hľadiska dominujú rozhodnutia najmä v oblastiach normotvornej činnosti a stratégie v tvorbe koncepcií.

Údaje pre IS verejnej správy a samosprávy sa získavajú na 3 úrovniach :

- republikovej
- regionálnej (kraj, región)
- miestnej

Prínosy elektronickej verejnej správy majú dosah :

- priblížiť občanom služby štátnej správy
- ↓ výdavkov štátnej správy obmedzením byrokratizmu a úradovania
- vytvoria sa pracovné príležitosti u poskytovateľov služieb s pridanou hodnotou
- získanie informácií o celoeurópskom trhu

Elektronickou štátnou správou sa rozumie automatizácia interakcií medzi orgánmi *štátnej správy* a *občanmi* a medzi *orgánmi štátnej správy* a *verejnej správy*.

Sprostredkovanie pomocou IKT sa môže uskutočniť ako :

- **G2C** : Government – to – Citizen.

Je zameraný na poskytovanie služieb občanom, ktorý je v súčasnosti postavený na formulároch.

Formulár poskytuje pomoc pri vypĺňaní, odporúča alternatívy pre polia formulárov a odoslaním žiadosti elektronickou poštou občan získa možnosť skontrolovať jeho stav.

- **G2B** : Government – to – Business.

Ide o nakupovanie pomocou internetu. Keď štátna inštitúcia nakupuje od dodávateľa a dodávateľský proces je integrovaný v **back – office** systéme dodávateľa.

Riadenie príjmov daní cez internet, elektronické aukcie...

- **G2G** : Government – to Government.

Zameraný na vzťah medzi jednotlivými subjektmi štátnej správy.

Význam má kontrola riadenia výdavkového procesu a rozpočtu realizovaná ako internetová aplikácia.

Prostredníctvom portálu budú prístupné funkcie štátnej pokladnice výdavkovým jednotkám štátu.

Ciele a princípy elektronickej verejnej správy :

Priorita	Hlavné ciele a princípy
Univerzálny prístup	Minimalizácia opakovania požiadaviek na informácie os občanov a podnikateľov Zverejňovanie informácií verejnej správy
Priamy prístup k informáciám	Vytvoriť informačné kiosky pre občanov Spolupráca verejného a súkromného sektora pri informačných stratégiách
IT ako nástroj na výkon verejnej správy	Racionalizácia verejnej správy využitím IKT E – government Vytvoriť metodiku projektovania IS Atestácia produktov pre VIS Metainformačný systém ŠIS↔ISVS↔VIS

Tab. Hlavné ciele a princípy elektronickej verejnej správy (kniha – str.23)

Rozhodujúcim princípom transformácie ŠIS na IS VS a v konečnom dôsledku na VIS je partnerstvo štátnej správy a samosprávy, občanov, podnikateľských subjektov, informačného priemyslu a služieb, akademickej a výskumnej sféry.

GLOBALNA ARCHITEKTURA VEREJNEHO INFORMAČNEHO SYSTÉMU

Verejný informačný systém by mal byť produktom procesného prístupu na báze modelu občianskej obsluhy. Informačná podpora modelu občianskej obsluhy v podstate zodpovedá vytváraniu IS na podporu občianskej komunikácie.

Úroveň riadenia	Vykonávatelia riadenia	IS a typy úloh		
Konštitucionálna	Zákonodarné orgány	Vonkajšia komunikácia	ISPKR	Vnútoraná komunikácia
Operačná	Výkonné orgány		MOO	

Obr. Globálna architektúra VIS (knihy – str.132)

*ISPKR – Informačný systém na podporu konštitucionálneho rozhodovania

*MOO – model občianskej obsluhy

Model občianskej obsluhy

Verejná správa riadi verejný sektor s cieľom zabezpečiť služby verejnosti. Vplyvom zmenených spoločenských podmienok na prelome 80. a 90. rokov minulého storočia sa verejná správa postupne prispôbovala na *adekvátne reakcie* voči rôznorodým, ale oprávneným potrebám občana. Aplikovaním systémového prístupu v prostredí verejnej správy možno tieto reakcie zachytiť pomocou *modelu občianskej obsluhy* v orgánoch verejnej správy, kde sa fyzicky realizuje obsluha verejnosti a dochádza k riadeniu vzťahov objektov správy, kde sa fyzicky realizuje obsluha verejnosti a dochádza k riadeniu vzťahov objektov reálneho sveta. Konštrukcia modelu občianskej obsluhy vychádza:

- z poznania prostredia príslušného orgánu verejnej správy,
- z teórie hromadnej obsluhy (početnosť požiadaviek na obsluhu, počet kanálov obsluhy, rozdelenie pravdepodobnosti).

4. Vymenujte a charakterizujte procesy, ktoré zahrňuje správne konanie. Opíšte, čo vyjadruje procesný model, funkčný model a dátový model IS na podporu správneho konania. Znázornite funkčný model IS na podporu správneho konania.

Správne konanie : je najdôležitejším správnym procesom vo verejnej správe. Právny proces, v ktorom sa rozhoduje o právach a povinnostiach FO alebo PO.

Procesnoprávne vzťahy sú tiež administratívno-právnymi vzťahmi, a preto aj pre ne platí základná štruktúra, že najmenej jedným subjektom právneho vzťahu je správny orgán. *Správny orgán* a *účastník konania* sú jediné dve procesné strany v správnom konaní.

Výsledkom procesu je **vznik, úradné potvrdenie, zmena** alebo **zánik** nejakého konkrétneho práva alebo povinnosti osoby, ktorá v správnom konaní vystupuje ako účastník konania, o koho právach a povinnostiach rozhoduje správny orgán v správnom konaní.

PROCESNÝ MODEL SPRÁVNEHO KONANIA

Člení sa na procesy (*fázy*):

- 1) začatie konania
- 2) dokazovanie
- 3) rozhodovanie
- 4) preskúmavanie rozhodnutia (odvolacie konanie)
- 5) výkon rozhodnutia (exekúcia)

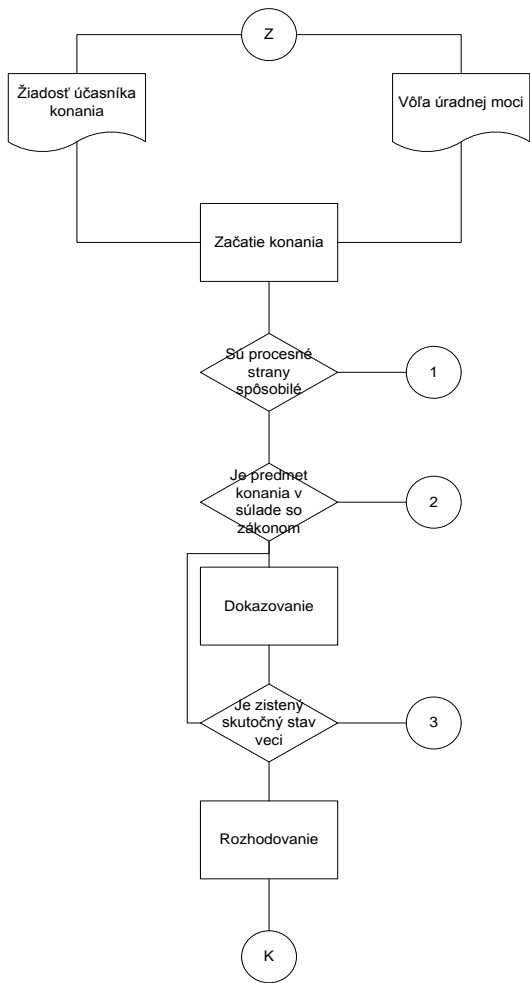
Procesný model vyjadruje vzájomný vzťah jednotlivých procesov správneho konania a možno ho znázorniť vývojovým diagramom systému

- z hľadiska výkonu správy definuje verejnú správu ako *súhrn činnosti* (verejná správa sa člení na odvetvia a úseky), poskytuje zjednocujúci pohľad na verejnú správu, ktorý sa potom premieta aj v globálnej architektúre IS VS.
- „Kľúčovým výstupom bol **procesný model**, ktorý zachytáva toky dát medzi procesmi v rámci ÚŠO (ústredného štátneho orgánu), medzi jednotlivými ÚŠO a medzi ÚŠO a externými entitami.“

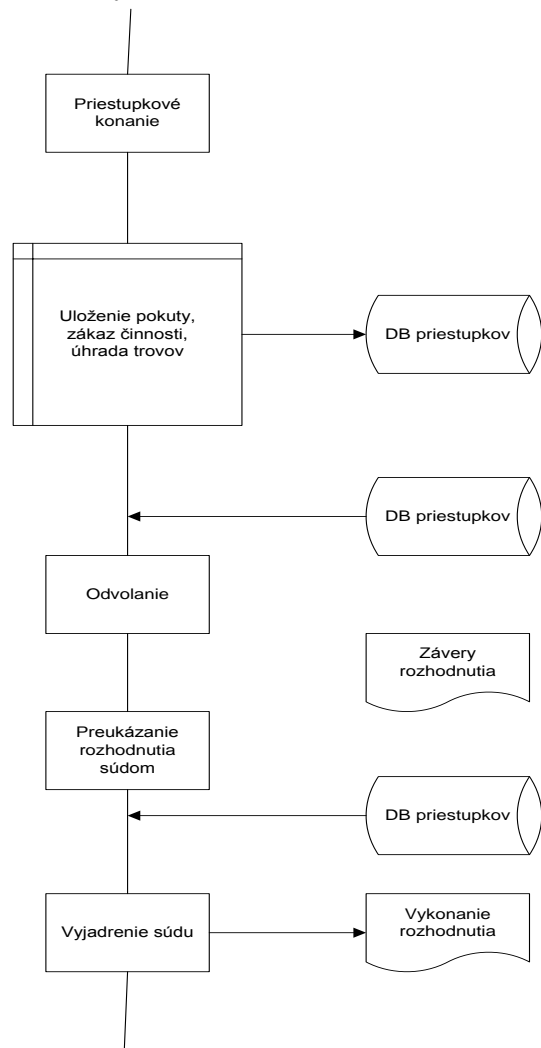
Štruktúra procesného modelu : • komunikácia s ostatnými ÚŠO (V a V toky údajov)

- komunikácia externá (s externými entitami)
- komunikácia interná (medzi procesmi v rámci ÚŠO)

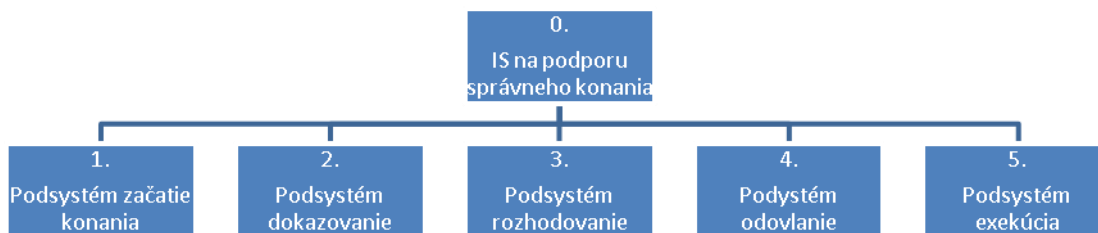
Procesný model

Dátový model

Funkčný model správneho konania - Realizácia procesov sa uskutočňuje na základe funkcií a činností, ktoré treba v správnom konaní vykonať. Znázorníme to hierarchickým diagramom funkcií Vo fáze implementácie informačného zabezpečenia na podporu správneho konania potom tieto funkcie programujeme (vytvárame konkrétny softvér) alebo využijeme dostupný **typový aplikačný softvér**.

Jednotlivé podsystemy zabezpečujú tieto funkcie:

a) Podsystem ZAČATIE KONANIA

Overuje spôsobilosť procesných strán a zisťuje či predmet konania je v súlade so zákonom.

b) Podsystem DOKAZOVANIE

Vyhodnocuje všetky podklady požadované zákonom ktoré zhromažďuje správny orgán. výstupom je zistený skutočný stav veci

c) Podsystem ROZHODOVANIE

Vyhotovenie elektronickej alebo papierovej formy rozhodnutia správneho orgánu. Obsah rozhodnutia má zákonom predpísanú štruktúru:

- výrok, odôvodnenie, poučenie,
- názov správneho orgánu, dátum vydania
- odtlačok úradnej pečiatky, podpis oprávneného úradníka

Pripravuje rozhodnutie na doručenie.

d) Podsystem ODVOLANIE

Zabezpečuje preskúmanie prvostupňového rozhodnutia na základe nových poznatkov o predmete konania. Pripravuje rozhodnutie o odvolaní na doručenie. Rozhodnutie správneho orgánu sa stáva právoplatné.

e) Podsystem EXEKÚCIA

Testuje vykonateľnosť právoplatného rozhodnutia, ktorá je identifikovaná vtedy ak rozhodnutie ukladá nejaké plnenie, ktoré má charakter napr.:

- zrážok zo mzdy,
- zaplataenia pokuty,
- vydania listiny a pod.

5. Verejný sektor, verejná správa. Charakterizujte procesný prístup vo verejnej správe (ilustrujte tabuľkou a vysvetlite). Opíšte hlavné, podporné a riadiace procesy (uveďte príklady).

Procesný prístup :

Z hľadiska výkonu definuje VS ako súhrn činností(verejná správa sa člení na odvetvia a úseky)., poskytuje zjednocujúci pohľad na VS, ktorý sa premieta v globálnej architektúre IS VS.

Procesný prístup vo VS :

Proces		Charakter správy		
		Ústredná štátna správa	Miestna štátna správa	Samospráva
Správa vnútorných vecí		X	X	X
V tom	Všeobecná vnútorná správa	X	X	X
	Špecializovaná vnútorná správa	X	X	X
Správa zahraničných vecí		X		

Tab. Procesný prístup vo verejnej správe (kniha – str.60, photo 107_3308)

FUNKČNÁ ŠTRUKTÚRA SPRÁVNÝCH PROCESOV

Vnútorná správa

Vnútorná správa je najrozsiahlejšie odvetvie verejnej správy, člení sa na úseky verejnej správy podľa skupín vzťahov verejnej správy a v mnohých prípadoch sa aj úseky verejnej správy zoskupujú podľa typov vzťahov verejnej správy.

V rámci vnútornej správy sa realizujú vnútorné funkcie štátu. Vnútornú správu obyčajne členíme na *všeobecnú* a *špecializovanú*.

- a) *Všeobecná vnútorná správa* - základné funkcie štátnej správy sú reprezentované rôznorodými správnymi aktivitami, ktoré zahŕňujú:

b) *Špecializovaná vnútorná správa* - zaoberá sa správou:

- obrany
- sociálneho zabezpečenia
- školstva
- životného prostredia
- polície
- financií
- zdravotníctva
- kultúry
- podnikania
- súdov

Správa zahraničných vecí

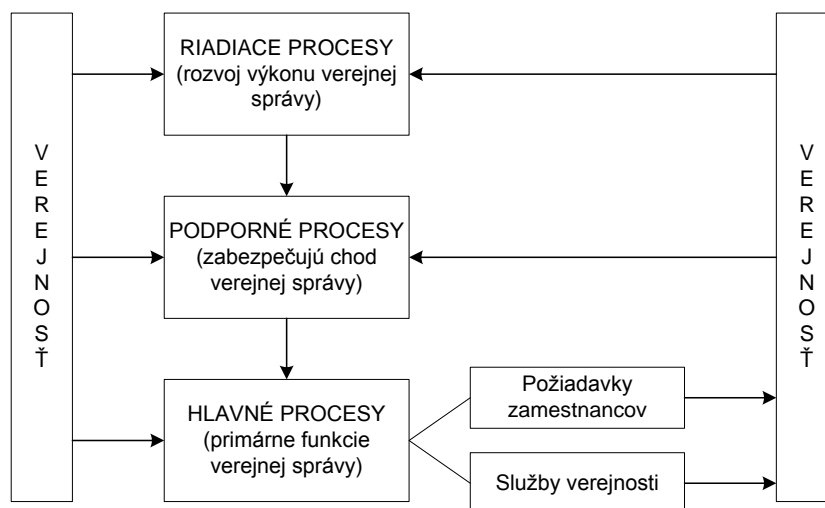
Správa zahraničných vecí zahŕňa všetky úlohy verejnej správy vo vzťahu k cudzím štátom a vnútri tohto odvetvia, pričom správu vykonávajú ministerstvo zahraničných vecí a zastupiteľské orgány v cudzine. Správou zahraničných vecí sa realizujú prevažne vonkajšie funkcie štátu.

HLAVNÉ, PODPORNÉ A RIADIACE PROCESY

Procesný prístup zavádza horizontálne riadenie, t.j. prechádza rôznymi funkčnými úrovňami, pričom jednotlivé činnosti integruje do ucelených procesov.

Rozlišujeme tieto procesy:

- Hlavné procesy – funkcie a činnosti, ktoré vytvárajú pridanú hodnotu – vo vzťahu k zamestnancom a verejnosti
- Podporné procesy – funkcie a činnosti na podporu hlavného procesu – vo vnútri organizácie
- Riadiace procesy – funkcie a činnosti na úrovni vedenia organizácie

Obr. Kategórie procesov (photo 107_3309)

PROCESNÝ POHĽAD

Procesný pohľad – opisuje priebeh procesov a k nim sa viažu informácie o zdrojoch a znalostiach, pomocou ktorých sa vykonávajú činnosti v procesoch. Tieto informácie, štruktúrovane usporiadané o aktivitách, ktoré sa týkajú fungovania organizácie sú obsiahnuté v procesnom modeli organizácie a spracovávané informačným systémom (IS), ktorého charakter a štruktúra sa mení pri prechode od funkčného riadenia na procesné riadenie.

FUNKČNÝ MODEL

Funkčný model dáva dôraz predovšetkým na úrovne riadenia a kontroly, oblasti funkčnej zodpovednosti a úrovne rozhodovacích právomocí. Naproti tomu *procesný pohľad* zvyčajne zdôrazňuje vzťahy v hodnotovom reťazci a hlavné procesy organizácie. V oblasti rozhodovacích procesov pomáha procesné riadenie znižovať náročnosť rozhodovania a zvyšovať presnosť rozhodnutí.

6. Definujte architektúru IS vo verejnej správe. Opíšte globálnu architektúru, vymenujte a charakterizujte čiastkové architektúry, vrátane ich znázornenia. Znázornite tabuľkovú štruktúru globálnej architektúry IS ústredného štátneho orgánu.

ARCHITEKTÚRA IS VO VEREJNEJ SPRÁVE

Architektúra informačného systému znázorňuje / vymedzuje základné usporiadanie jeho prvkov a ich pôsobenie / správanie v systéme riadenia organizácie. Fungovanie IS ako podsystému systému riadenia vyjadruje *globálna architektúra*.

GLOBALNA ARCHITEKTURA IS

Účelom globálnej architektúry je ukázať ako je v príslušnej organizácii organizačne (akou organizačnou štruktúrou) a informačne (akým IS) zabezpečené vykonávanie úloh, ktoré sú potrebné na realizáciu činností / procesov v organizácii, na jednotlivých úrovniach riadenia (charakter systému riadenia).

Informačný systém verejnej správy je súhrnom IS, ktoré slúžia na výkon verejnej správy. V predpokladanom vývoji informatizácie verejnej správy SR má IS VS zabezpečiť informačné potreby otvorenej verejnej správy.

Fungujúcim IS VS disponujú najmä severské krajiny (Dánsko, Fínsko, Nórsko, Švédsko), ale aj Veľká Británia a Írsko. Prístup na tento systém stimulujú rôzne podporné prostriedky, napríklad lacnejší telefónny styk so štátnym aparátom a pod. Rovnako v ďalších európskych krajinách je takýto systém postupne vytváraný a označovaný ako *e-government*.

TABUĽKOVÁ ŠTRUKTÚRA GLOBÁLNEJ ARCHITEKTÚRY IS ÚŠO

Globálna architektúra IS ÚŠO v podstate vychádza z funkčnej dekompozície častí ŠIS. Vykonávatelia riadenia sú odvodení zo všeobecného organizačného diagramu ÚŠO.

Úroveň riadenia	Vykonávatelia riadenia	IS a typy úloh		
Strategická	Minister Štátny tajomník	WWW EDI	MIS	OIS
Taktická	Vedúci služobného úradu Riaditelia sekcií		PIS	
Operatívna	Riaditelia odborov Vedúci oddelení		HIS	

Tab. Globálna architektúra IS ÚŠO (photo 100_3352, kniha – str.30)

Procesnú štruktúru vytvárajú tri základné procesy:

- **administratívny** (administratíva kancelárie ministra a štátneho tajomníka, administratívna vedúceho úradu, administratíva riaditeľov sekcií, administratíva riaditeľov odborov a vedúcich oddelení)
- **hospodársko-správny** (mzdy, účtovníctvo, personalistika, dochádzka, legislatíva)
- **odborný** (tvorba politik a kompetencií ÚŠO, zabezpečovanie politik a kompetencií iných ÚŠO)

ŠIS : predstavuje funkčný prístup k vytváraniu IS v štátnej správe v 90. rokoch.

Atribúty:

- metodické zjednotenie prístupov k IS vo verejnej správe na základe definovania globálnej architektúry a čiastkových architektúr
- chápanie ŠIS ako podsystem systému riadenia vo verejnej správe

ČIASTKOVÉ ARCHITEKTÚRY

- *procesná*, - *funkčná*, - *dátová*, - *technologická*, - *softvérová*, - *hardvérová*

7. Vysvetlite závislosť medzi systémom riadenia (modelom realizácie cieľov) a informačným systémom v organizáciách verejnej správy. Charakterizujte vykonávateľov riadenia a vzťahy na jednotlivých úrovniach riadenia štátnej správy a samosprávy. [kniha – str. 10]

objekt – vymedzená časť objektívnej reality, ucelená vec alebo proces, ktorého jednotlivé časti sú v určitom vzájomnom vzťahu

systém – účelovo definovaná množina prvkov a vzťahov medzi nimi, ktoré spoločne určujú vlastnosť celku

informačný systém – vystupuje vždy vo funkcii pomocníka pre iný systém, uvažujeme, že ide o riadený podsystem, úlohou je poskytovať informácie v ľubovoľnom čase a mieste.

IS pre verejnú správu : je súbor informácií o určitých oblastiach, ktoré sú potrebné na rozhodovanie v orgánoch verejnej správy.

Sú potrebné aj pre občanov na uľahčenie styku s orgánmi verejnej správy a na kontrolu ich činnosti.

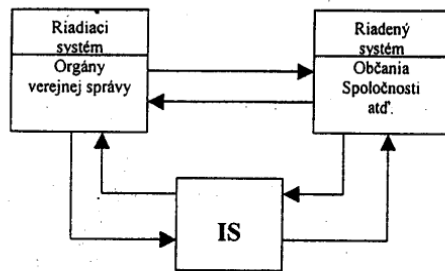
IS možno členiť z rôznych hľadísk : 1) **typ riadenia** (štátna správa, samospráva)

2) **priestorový rozsah pôsobnosti** (mestá, obce, regióny)

3) **predmet záujmu** (zdravotníctvo, ŽP, dane, clá...)

INFORMAČNÁ PODPORA RIADENIA V PODMIENKACH VEREJNEJ SPRÁVY

V procese riadenia verejného sektora je úlohou IS spojenie riadiaceho a riadeného systému verejnej správy, pričom IS vstupuje medzi tieto systémy ako ich integrálna súčasť a vytvára s nimi jeden celok.

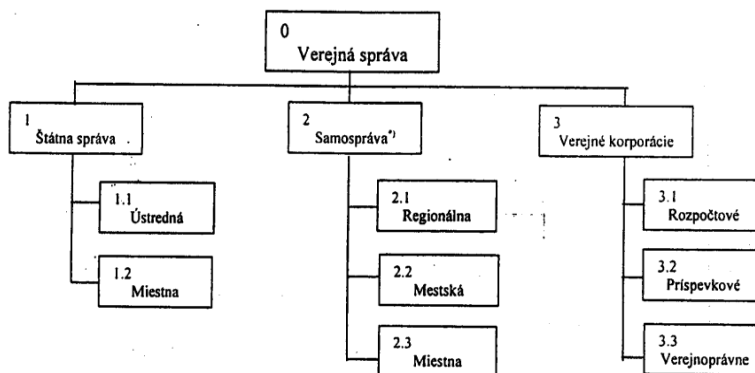

Obr. 1.3 IS ako podsystém systému riadenia vo verejnej správe

Informačným systémom (IS) pre verejnú správu rozumieme súbor informácií o určitých oblastiach (republika, obec, mesto, región), ktoré sú potrebné na rozhodovanie v orgánoch verejnej správy a ďalších organizáciách. Na druhej strane, potrebné sú pre občanov na uľahčenie styku s orgánmi verejnej správy a na kontrolu ich činnosti pri hospodárení s verejnými financiami. Jednotlivé IS verejnej správy možno rozlišovať podľa viacerých hľadísk, napr.:

organizačných štruktúr vo verejnej správe (hierarchické, funkčné organizačné štruktúry): [photos 100_3341, 100_3342]

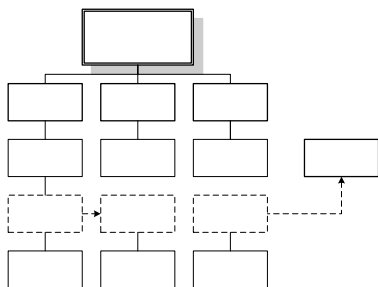
Funkčná organizačná štruktúra je hierarchickým usporiadaním tradičného spôsobu riadenia. V takejto organizácii rozhodnutia robia manažéri, ktorých úlohy sú jednoznačne vymedzené, založené na obsahu alebo znalosti predmetnej činnosti útvaru či oddelenia, pričom autonómia týchto rozhodnutí je prísne limitovaná.

^{*)} Zaujmovou samosprávou sa podrobnejšie zaoberá Grell, M. a kol.: *Informačné systémy v ekonomike*. Bratislava: EKONÓM, 2003, s.101.

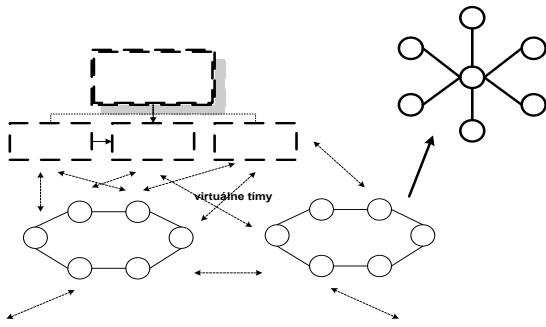
Obr. 1.1 Organizačný diagram verejnej správy

Maticová organizačná štruktúra niektoré špeciálne činnosti deleguje projektovému manažérovi, ktorý je zodpovedný za čiastkový produkt, alebo službu mimo hraníc vymedzených tradičnou hierarchickou štruktúrou. Projektový manažér má zväčša čiastočnú finančnú a riadiacu autonómiu, ktorá mu umožňuje vyberať si zdroje z tradičnej hierarchie, či už v podobe založenia skupiny, alebo tímu, pre práce na projekte. Autonómia je menej limitovaná a tak konečná efektivita je spoločnou výslednicou činností organizácie a projektového tímu.

Obr. Maticová štruktúra (photo 100_3341)

Virtuálna organizačná štruktúra predstavuje významnú zmenu v základnej filozofii chápania riadenia organizácie. Fyzické prepojenie jednotlivých častí využíva nové telekomunikačné a informačné technológie, od spájania pracovníkov virtuálneho tímu, prostredníctvom veľkých organizačných celkov zapojených do fungujúcej virtuálnej organizácie napr. pomocou teleworkingu. Výmena informácií medzi zúčastnenými partnermi prostredníctvom internetu sa tak stáva rozhodujúcim prostriedkom pre virtuálnu organizáciu.

Obr. Virtuálna organizačná štruktúra (photo 100_3342)

informačných technológií (internetové technológie): [photo 100_3343]

Informačné technológie zahrňujú všetky prostriedky, ktoré sa používajú na získavanie, uchovanie, spracovanie, prezentáciu a prenos dát. Tradičné delenie IT na technické a programové prostriedky je už nejednoznačné a nepostačujúce. IT stále vo väčšej miere tvoria jeden funkčný celok, v ktorom sa odstraňujú rozdiely a je čoraz ťažšie rozlíšiť to, čo možno ešte považovať za technické zariadenie alebo čo možno už považovať za komponent programového vybavenia. Vytvárajú sa predpoklady na integráciu komunikačných IT. Jednotlivé technológie sa budú stále viac integrovať do **funkčných komplexov** špecializovaných pre určité odbory resp. oblasti ľudských aktivít.

Internetové technológie

možno chápať ako **funkčný komplex**, ktorý je založený na internetových prehliadačoch, komunikačných protokoloch, vývojových nástrojoch a internetovom serverovom softvéri.

8. Rozlišovacie znaky verejnej a súkromnej správy. Charakterizujte verejný záujem a niektoré rozdiely politického a ekonomického trhu z hľadiska procesov rozhodovania vo verejnej správe (napr. uplatnenie verejnej voľby v rozhodovacích postupoch vlády).

Určujúcim rozlišujúcim znakom je *verejný záujem*, ktorý je protikladom *súkromného záujmu*.

Rozlišovacie znaky verejnej a súkromnej správy :

Rozlišovací znak	Verejná správa	Súkromná správa
Účel	Verejný záujem	Súkromný záujem
Organizačný princíp	Orgány verejnej správy	Súkromná aktivita
Funkcia	Výkon verejnej správy	Súkromné ciele
Charakter moci	Verejná moc	Individ. rozhod. Súkromné právo

Tab. Základné rozlišovacie znaky verejnej a súkromnej správy (kniha – str.8)

- Charakteristika verejného záujmu :**
- obsahuje hodnoty všeľudského charakteru
  - má normatívny charakter
  - chápanie súvisí s konsenzom politických strán

Verejný záujem je kritériom výberu alternatívy, najmenej medzi dvomi variantmi riešenia problému. Verejný záujem obyčajne definujeme ako prienik individ. záujmov členov spoločnosti, ktorý zodpovedá určitým normatívnym hodnotám v súlade s právom a mravnými hodnotami v danej spoločnosti. Garantom verejného záujmu je spravidla štát ako sociálny subjekt, ktorý na základe spoločenskej zmluvy integruje a ochraňuje spoločenské záujmy občanov.

Verejný záujem má *nadindividuálny charakter*, jeho nositeľom je *sociálny objekt* (napr. verejná inštitúcia), ktorého činnosť je motivovaná spoločensky uznanými cieľmi a potrebami, na ktorej participujú jednotlivé individuálne práve preto, že uznávajú tieto spoločné integrujúce hodnoty.

Politický trh je pojmová konštrukcia, ktorá je založená na analógii ekonom. trhu. Vyjadruje spôsob utvárania dopytu a ponuky verejných statkov vo verejnom sektore.

Niektoré rozdiely politického a ekonomického trhu:

Znak rozhodovania	Politický trh	Ekonomický trh
Miesto	Verejný sektor	Súkromný sektor
Nástroj	Voličský hlas	Cena
Objekt	Verejné statky	Súkromné statky
Subjekt	Volič	Jednotlivec
Kritérium	Verejný záujem	Individ. záujem (preferencie jednotlivca)

Verejná voľba

(verejné rozhodovanie) predstavuje rozhodovací proces vo verejnom sektore. Kritériom rozhodovania je verejný záujem a problémy sa riešia v rámci politického trhu. Z procesného hľadiska sa princíp verejného záujmu realizuje v rámci verejnej voľby. Cieľom je maximalizácia úžitku v súlade s preferenciami aktéra výberu (voliča). Indikátorom preferencií je v demokrat. spoločnosti hlas voliča a subjekt rozhodovania (napr. politik) sleduje verejný záujem. a môže na trhu (politickom, verej. obstarávania a pod.) osloviť určitú množinu aktérov voľby. V procese verejnej voľby teda prichádza k agregácii individ. preferencií voličov do kolektívnych rozhodnutí pričom agregácia je založená na princípe jeden volič, jeden hlas. Na rozdiel od individ. rozhodnutí má verejná voľba kolektívne dôsledky pre celú verejnosť.

Pravidlá rozhodovacieho procesu verejnej voľby:

- pravidlá jednomyseľnej zhody (model dobrovoľnej výmeny - založený na dobrovoľnej dohode všetkých členov spoločenstva o poskytovaní verejných statkov a uhrádzaní nákladov podielom, kt. závisí od pravdivej spotrebnej preferencie každého jednotlivca)
- pravidlá väčšinové
  - väčšinové hlasovanie priame (referendum povinné zo zákona/inicializované na základe vôle ľudu)
  - väčšinové hlasovanie nepriame (pravidlo (volebný systém) prostej/ relatívnej/vyčerpávajúcej väčšiny)

Vládne rozhodnutie definujeme ako akt verejnej voľby, v rámci ktorého vláda vyberá niektoré z rozhodovacích variantov na realizáciu v procese poskytovania verejných statkov a služieb občanom. Sú to spravidla tieto rozhodovacie problémy:

- v akom rozsahu majú byť produkované verejné statky
- ako majú byť tieto statky vyrábané a financované
- pre koho sa majú vyrábať
- ako sa prijímajú rozhodnutia o výrobe

Prvý problém má charakter riešenia proporcií medzi produkciou súkromných (napr. výstavba rodinných domov, výroba automobilov, počítačov) a verejných (napr. obrana, verejné programy zdravotnej a sociálnej starostlivosti) statkov, pričom sa vychádza z obmedzenosti zdrojov na ich produkciu.

Riešenie *druhého problému* nastoľuje otázku, či má vláda priamo produkovať verejné statky alebo ich má nakupovať v súkromnom sektore. Je potrebné rozlišovať, že niektoré verejné statky sú výhradne vyrábané (produkované) súkromnými firmami alebo verejným sektorom. Naproti tomu však existujú aj štátne podniky (oceliarne, elektrárne), ktoré svoje produkty ponúkajú aj súkromnému sektoru.

Tretí problém súvisí s riešením rozsahu redistribúcie disponibilných zdrojov, keď v procese rozhodovania vlády treba rozhodnúť, ktoré statky majú byť zaradené medzi verejné a v akom rozsahu sa majú poskytovať. Vzniká problém rozsahu aktivít vlády vo verejnom sektore.

Štvrtý problém predstavuje proces prijatia rozhodnutia, ktorý chápeme v tom zmysle, že sa pružne prispôbuje požiadavkám konkrétnej situácie, kde možno prvky vzájomne kombinovať, upravovať podľa požiadaviek stanovených cieľov. Vláda rieši široký rozsah problémov. Závisí to najmä od koncepcie hospodárskej politiky. Praktické rozhodnutia vlády možno klasifikovať podľa toho, či potrebné zmeny sa dajú rozoznať na základe:

- ✓ analytického alebo empirického poznania,
- ✓ účinku očakávaného rozhodnutia, ktoré treba vykonať.

9. Vymenujte oblasti rozhodovania vo verejnej správe a opíšte, čo je ich obsahom. Vysvetlite konštitucionálne a operačné rozhodovanie, obsah interných a externých správnych procesov a ich informačnú podporu.

Oblasti rozhodovania:

1. ZÁKONODARNÉ ROZHODNUTIE

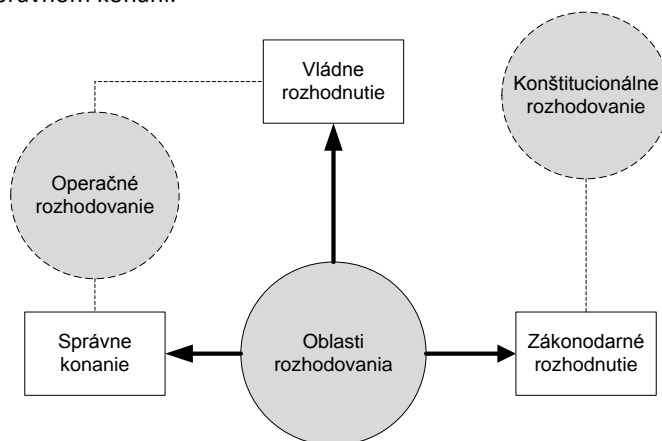
Zákonodarné rozhodnutie určuje *pravidlá* prijímané na vrcholovej / ústrednej / štátnej, regionálnej a mestskej / miestnej úrovni, v rámci ktorých sa bude uskutočňovať operačné rozhodovanie.

2. VLÁDNE ROZHODNUTIE

Vládne rozhodnutie definujeme ako akt verejnej voľby, v rámci ktorého vláda vyberá niektorý z rozhodovacích variantov na realizáciu v procese poskytovania verejných statkov a služieb občanom.

3. SPRÁVNE KONANIE

Správne konanie je najdôležitejším správnym procesom vo verejnej správe. Predstavuje právny proces, v ktorom sa rozhoduje o právach a povinnostiach fyzických osôb (ľudí) alebo právnických osôb (podnikov, politických strán, občianskych združení, družstiev a pod.). Výsledkom tohto procesu je vznik, *úradné potvrdenie*, *zmena* alebo *zánik* nejakého konkrétneho práva alebo povinnosti osoby, ktorá v správnom konaní vystupuje ako účastník konania, o koho právach a povinnostiach rozhoduje správny orgán v správnom konaní.

Obr. Oblasti rozhodovania vo verejnej správe (kniha – str.40)

Konštitucionálne a operačné rozhodovanie:

Konštitucionálne rozhodovanie určuje *pravidlá*, v rámci ktorých sa budú uskutočňovať *budúce operačné* rozhodnutia.

Operačná úroveň pozostáva z rozhodnutí uskutočňovaných v rámci daného súboru existujúcich pravidiel. Účelom pravidiel nie je predpísať určitý spoločenský výsledok alebo obmedziť slobodu jednotlivcov, ale jednotlivci musia poznať hranice, kde sa pravidlá menia. Rozhodnutiami uskutočnenými na operačnej úrovni môžu byť napr. veľkosť výdavkov na obranu, školstvo, miera zdanenia a podobne.

V podmienkach verejnej správy SR konštitucionálne rozhodovanie sa realizuje v rámci *interných správnych procesov* a operačné rozhodovanie je typické pre *externé správne procesy*.

Úroveň riadenia	Vykonávatelia riadenia	IS a typy úloh		
Konštitucionálna	Zákonodarné orgány	Vonkajšia komunikácia	ISPKR	Vnútrotná komunikácia
Operačná	Výkonné orgány		ISPOK	

Obr. Globálna architektúra IS VS

*ISPKR – Informačný systém na podporu konštitucionálneho rozhodovania

*ISPOK – Informačný systém na podporu občianskej komunikácie

Interne správne procesy

prebiehajú len vnútri verejnej správy a ich účastníkmi sú preto len orgány verejnej správy. Tieto správne procesy sa priamo netýkajú občanov a organizácií. Aj keď majú zákonný základ, spravidla nie sú detailne upravené zákonmi a väčšinu z nich upravujú interné predpisy vlády (uznesenia vlády), napríklad:

- Legislatívny proces (postup ÚŠO pri príprave návrhov zákonov a ostatných právnych predpisov),
- Rozpočtový proces (postup ministerstiev, krajských úradov pri zostavovaní návrhu štátneho rozpočtu),
- Privatizačný proces (postup ministerstiev pri rozhodovaní o privatizácii štátneho majetku).

Informačnú podporu interných správnych procesov by mal zabezpečovať *informačný systém na podporu konštitucionálneho rozhodovania*.

Externé správne procesy

sa týkajú priamo občanov a organizácií a v nich sa rozhoduje o ich hmotných právach a povinnostiach. Sú vždy detailne upravené zákonmi, v ktorých sú podrobne upravené procesné práva a povinnosti tak správneho orgánu, ako aj osôb, ktoré v nich vystupujú. Medzi externé správne procesy patria správne konanie a daňové konanie (konanie vo veciach štátnych daní a poplatkov).

Informačnú podporu externých správnych procesov by mal zabezpečovať *informačný systém na podporu občianskej komunikácie* postupne vytváraný na princípe *modelu občianskej obsluhy*.

		Horizontálne vzťahy (procesy)	
		Interné správne procesy	Externé správne procesy
Vertikálne vzťahy (Inštitucionalizácia)	Orgány verejnej správy	X	
	Občania, organizácie		X

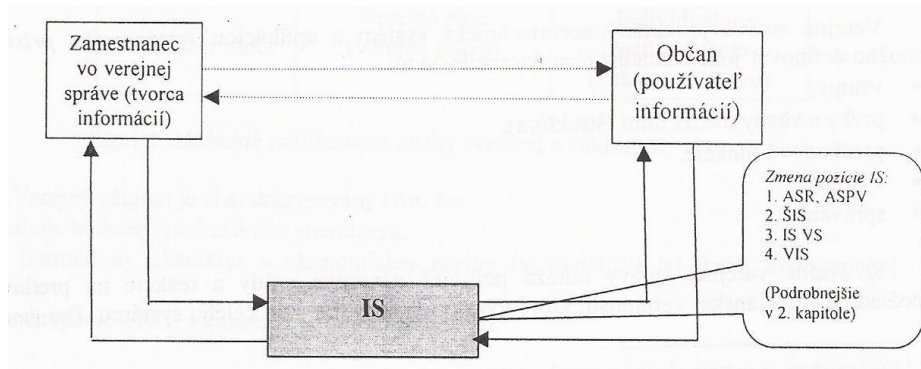
Obr. Interné a externé správne procesy vo verejnej správe (kniha – str.62)

10. Toky informácií a komunikácia vo verejnej správe. Vymenujte a charakterizujte základné typy IS vo verejnej správe podľa štruktúry, účelu používania a druhu poskytovaných informácií.

Informačný proces vo verejnej správe (tvorca, používateľ, IS)

IS vo verejnej správe je definovaný ako proces získavania, spracovania a využívania informácií v postupnosti **dáta – poznatky – informácie**.

IS vo verejnej správe

Obr. Informačný proces vo verejnej správe (kniha – str.10)

Dáta – Syntaktický pohľad (súhrn hodnôt bez významu)

Poznatky – Sémantický pohľad (význam)

Informácie – Pragmatický pohľad (použitelnosť)

Pozícia používateľa z pohľadu rozvoja IT

Prenos informácií sprostredkovávajú *informačné systémy* a len časť informácií sa prenáša priamou komunikáciou medzi tvorcom a používateľom IS. Od vzniku informácie po jej použitie sa prenos uskutočňuje pomocou *informačných činností*, ktoré v priebehu vývoja informatizácie verejnej správy výrazne menili svoju formu a obsah, čím ovplyvňovali pozíciu *tvorca, používateľa a IS* v informačnom procese.

Napríklad v 90. rokoch 20. stor., aj vplyvom celospoločenského trendu sa potvrdilo, že vzťah občanov a verejnej správy je podmienený aj ich efektívnou vzájomnou komunikáciou na bázu IS/IT, čo viedlo k rozsiahlej implementácii jednotlivých častí *štátneho informačného systému*.

Ukázalo sa však, že zmena pracovných stereotypov a riadiacej praxe je proces, ktorý z hľadiska informačnej podpory predstavuje postupnú transformáciu *štátneho informačného systému* na *informačný systém verejnej správy* a v konečnom dôsledku na *verejný informačný systém*. Odhliadnuc od vývojových trendov v samotnej verejnej správe prechádza informačný proces výraznými zmenami v dôsledku digitalizácie informácií. Nástrojom týchto zmien je najmä *internet* ako model komunikácie.

Základné typy IS vo verejnej správe podľa štruktúry, účelu a druhu poskytovaných informácií

Jednotlivé IS verejnej správy možno rozlišovať podľa viacerých hľadísk, ako napríklad:

1. **Typu riadenia** – štátna správa, samospráva
2. **Priestorového rozsahu pôsobnosti** – mestá, obce, regióny
3. **Predmetu záujmu** – zdravotníctvo, životné prostredie, dane, clá, geografia, nehnuteľnosti a pod.

1. HĽADISKO ŠTRUKTÚRY

- a) IS na poskytovanie e-služieb
- b) IS na výkon verejnej správy
- c) IS pre interný manažment

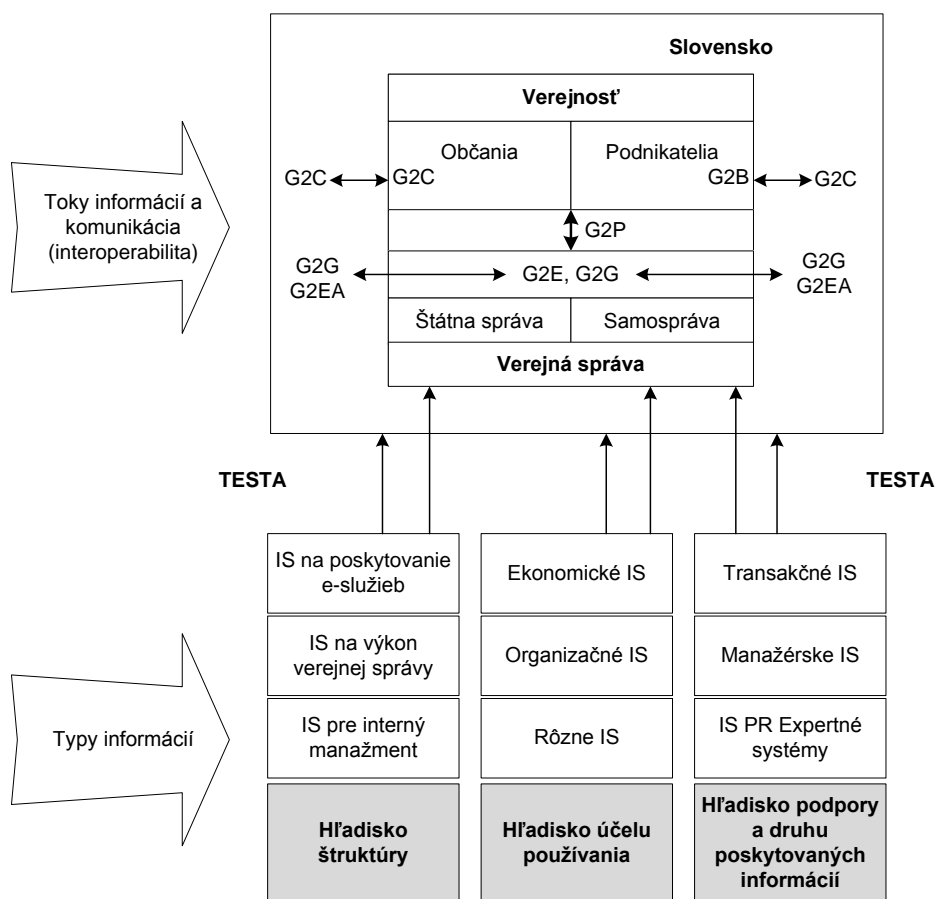
2. HĽADISKO ÚČELU POUŽÍVANIA

- a) Ekonomické IS
- b) Organizačné IS
- c) Rôzne IS

3. HĽADISKO PODPORY A DRUHU POSKYTOVANÝCH INFORMÁCIÍ

- a) Transakčné IS
- b) Manažérske IS
- c) IS PR Expertné systémy

ZÁKLADNÉ TOKY A TYPY INFORMÁCIÍ A VZÁJOMNÁ KOMUNIKÁCIA VO VEREJNEJ SPRÁVE

11. Znázorníte tabuľkovú štruktúru globálnej architektúry IS ústredného štátneho orgánu a hierarchický diagram funkcií ÚŠO. Opíšte hlavné funkcie MIS, PIS a HIS.

Tabuľková štruktúra globálnej architektúry IS ústredného štátneho orgánu

Úroveň riadenia	Vykonávatelia riadenia	IS a typy úloh		
Strategická	Minister Štátny tajomník	WWW EDI	MIS	OIS
Taktická	Vedúci služobného úradu Riaditelia sekcií		PIS	
Operatívna	Riaditelia odborov Vedúci oddelení		HIS	

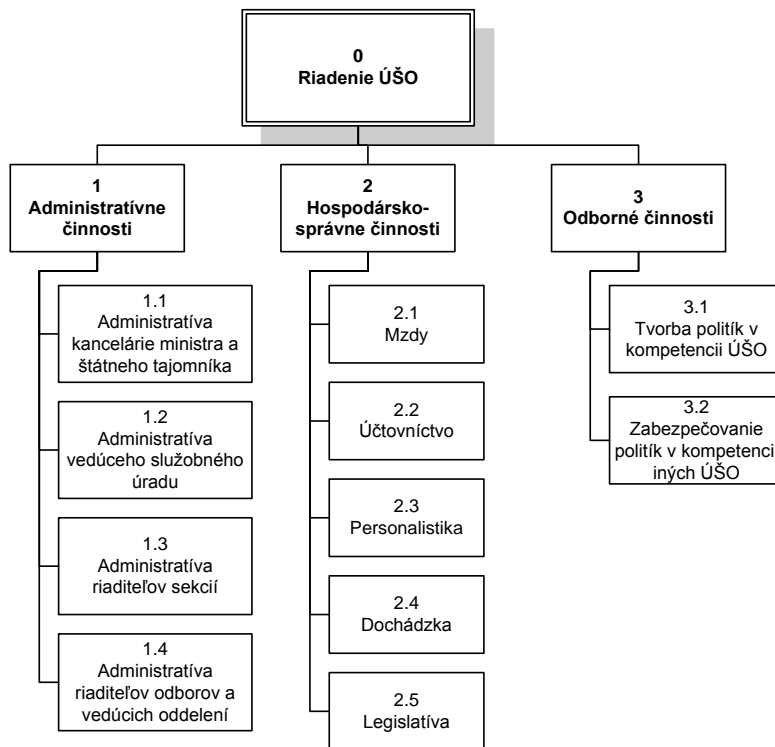
Tab. Globálna architektúra IS ÚŠO

MIS – Ministerský informačný systém

PIS – Prierezový informačný systém

HIS – Hlavný informačný systém

Hierarchický diagram funkcií ÚŠO

Obr. Hierarchický diagram funkcií ÚŠO (kniha – strana 31)

Hlavné funkcie MIS, PIS a HIS

1. MIS – MINISTERSKÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM

Ministerský informačný systém (MIS) je zameraný na podporu riadiacej práce ministra a činnosti jeho kabinetu. Spravidla predstavuje podporu:

- činnosti poradcu ministra a tlačového tajomníka,
- úplného spracovania textov.

2. PIS – PRIEREZOVÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM

Prierezový informačný systém (PIS) poskytuje informačnú podporu na zabezpečenie chodu štátneho orgánu. Vytvára sa dekompozíciou na nezávislé podsystémy. Zahŕňa najmä tieto podsystémy:

- personálny,
- mzdový
- štatistický (vo vzťahu k výkazníctvu ŠÚ SR),
- kontrolný (vo vzťahu k NKÚ SR),
- rozpočtový (vo vzťahu k rozpočtovej politike MF SR),
- legislatívny (vo vzťahu k MS SR).

Prierezové činnosti sú sústredené v útvaroch vedúceho služobného úradu.

3. HIS – HLAVNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM

Hlavný informačný systém (HIS) zabezpečuje informačnú podporu *odborných činností*, ktoré sú sústredené v odborných sekciách (odboroch, oddeleniach) ÚŠO a sú vykonávané v súlade s platným kompetenčným zákonom, programovým vyhlásením vlády a príslušnými uzneseniami vlády. Z hľadiska ŠIS je HIS *podsystém na podporu hospodárskej politiky* a vytvára sa ako *IS na podporu rozhodovania*, ktorý je potom predovšetkým informačnou podporou rozhodovania v oblasti hospodárskej politiky štátu.

12. ŠIS ako podsystém systému riadenia verejnej správy v jednotlivých jej úrovniach (ústredná štátna správa, miestna štátna správa, samospráva). Opíšte riadiaci a riadený podsystém v ústrednej štátnej správe, miestnej štátnej správe a samospráve.

Pozícia ŠIS v jednotlivých podsystémoch verejnej správy

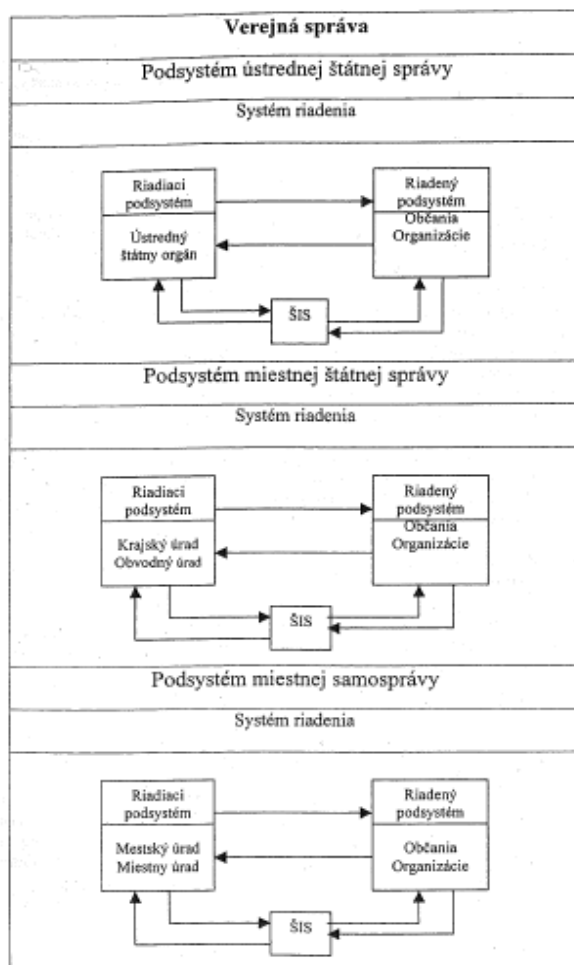
Verejná správa je zložitý sociotechnický objekt, na ktorom možno aplikáciou systémového prístupu definovať systém, ktorý možno dekomponovať na podsystémy, napr.:

- ústrednej štátnej správy,
- miestnej štátnej správy,
- regionálnej samosprávy,
- miestnej samosprávy, a pod.

Riadiaci a riadený podsystém

V každom podsysteme možno rozlíšiť systém riadenia. V systéme riadenia je riadeným podsystemom len komplex vzťahov objektov reálneho sveta pomocou špeciálnych jazykov, najmä práva. **Riadiaci podsystem** predstavujú príslušné orgány verejnej správy.

Obr. 3.19 ŠIS ako podsystem systému riadenia verejnej správy

ŠTÁTNY INFORMAČNÝ SYSTÉM AKO PODSYSTEM SYSTÉMU RIADENIA VEREJNEJ SPRÁVY

Z hľadiska informačného zabezpečenia má kľúčovú úlohu *ŠIS ako podsystem systému riadenia verejnej správy*. V jednotlivých podsystemoch verejnej správy môže vystupovať aj ako originálny IS, napr. v podsysteme miestnej štátnej správy sa ŠIS realizuje ako *informačný systém miestnej štátnej správy*.

Vzhľadom na to, že verejná správa legislatívou riadi vzťahy medzi objektmi reálneho sveta (občanmi, hmotnými a nehmotnými statkami a pod.), ukazujú sa ich súčasná forma a funkcie komunikácie v rámci rôznych pretrvávajúcich modifikácií ŠIS ako nedostačujúce a sú prekážkou otvorenosti verejnej správy.

13. Definujte otvorený softvér. Uveďte príklady niektorých používaných programov Open Source a možnosti ich aplikácie v oblasti verejnej správy (napr. oblasť kultúry a pod.).

Open Source je vo všeobecnosti akákoľvek informácia dostupná verejnosti, za podmienky, že možnosť jej slobodného šírenia zostane zachovaná. Open-source softvér musí mať dostupný zdrojový kód; koncoví používatelia musia mať právo modifikovať a šíriť softvér, ako aj právo baliť a predávať produkt.

Otvorenosť sa týka technickej dostupnosti kódu, ale aj legálnej dostupnosti (licencia SW), ktorá umožňuje užívateľom pri dodržaní istých podmienok zdrojový kód využívať, napríklad prezeráť, upravovať, spúšťať program za akýmkoľvek účelom, študovať ako program pracuje a prispôbiť ho svojim potrebám, redistribuovať kópie podľa slobodnej vôle, vylepšovať program a zverejňovať tieto zlepšenia.

Prvou významnou lastovičkou bol internetový prehliadač **Navigator od firmy Netscape**.

Projekt vývoja otvoreného softvéru: vývojár alebo tím vývojárov vydajú prvú verziu produktu, na ktorom chcú ďalej pracovať. Zverejnia ho na sieti a pokúsia sa s ním osloviť čo možno najviac ľudí, ktorí majú záujem spolupracovať na vývoji. Každý jeden ucelený zásah do projektu sa okamžite zverejňuje. S týmto prístupom sa darí odchytať chyby ešte v ich zárodku. Ako príklad možno použiť vývoj jadra operačného systému **Linux**.

Nevýhodou open source je, že udržateľnosť závisí len od schopností a dobrej vôle autorov.

Využitie v školstve

Integrácia slobodného a otvoreného softvéru do školstva nie je jednoduchý proces. Open Source aplikácie môžu byť aj komerčne zamerané. Do školstva sa však snažíme zaviesť také aplikácie, ktoré sú zadarmo.

Experiment GCOMPRIS

Existuje obrovské množstvo Open Source produktov, ktoré sa dajú využiť vo výučbovom procese. GCompris je voľne dostupný softvér určený pre operačný systém GNU/Linux. Predstavuje súbor jednoduchých aktivít, určený primárne pre deti od 2 do 10 rokov, je z časti lokalizovaný v českom a slovenskom jazyku. Úlohou žiakov je naučiť sa manipulovať s klávesnicou a myškou.

Ďalšie aplikácie využívané v školstve sú: Open Classroom App, OpenOffice.org, KDE Edu Suite (chémia, fyzika, matematika,...), Schooltool (online plánovač)

Projekt OpenAkadémia

Jednou z veľkých nevýhod OSS v dnešnom školstve je, že ak ho niekto používa vo výučbovom procese, nezdieľa túto informáciu pre ostatných. Z tohto dôvodu vznikol projekt OpenAkadémia, ktorý bol oficiálne predstavený vo februári roku 2007. Projekt sa snaží zaviesť Linux a otvorený softvér do vyučovania na úrovni infraštruktúry ako aj na úrovni aplikácií a jednotlivých učebných predmetov. Portál projektu je uvedený na stránke a mal by mapovať situáciu o OSS a poskytovať verejne dostupné informácie, ako správne didakticky použiť programy pri výučbe.

Známý open source software

Uvedené aplikácie sa dajú využívať vo viacerých sférach verejnej správy, či už v školstve, kultúre a mnohých ďalších:

- operačné systémy: **GNU/Linux, Sun Solaris**
- databázové servery: **MySQL, Firebird**
- webservery **Apache**
- internetový prehliadač **Mozilla Firefox**
- poštový klient **Mozilla Thunderbird**
- vyspelý systém pre spoluprácu **OpenXchange**, ktorý obsahuje email, kalendár, kontakty, zoznam úloh, projekty, dokumenty...
- kancelársky softvér **OpenOffice.org** je kancelársky balík, sada programov pre prácu v kancelárií, či už vo firemnom prostredí, alebo v domácom použití. OpenOffice.org sa skladá z týchto základných komponent (programov): Writer, Calc, Impress, Draw, Base a ďalších doplnkových. Programy sú previazané a úzko spolupracujú. Dá sa pracovať s formátmi OpenDocument, PDF, TXT, HTML, tiež DOC, XLS a PPT. Niektoré nové verze podporujú aj formáty OpenXML, teda DOCX, XLSX a PPTX.

Slovak Open Source Initiative(SKOSI)

Poslaním SKOSI je pomáhať presadzovať spoločnosť, ktorej prvky sú založené na princípoch otvorenej infraštruktúry, pri využívaní softvéru typu Open Source, prípadne softvéru podporujúceho otvorené štandardy s primárnym zameraním na lokalitu Slovenskej republiky. Poslanie je v súlade s odporúčaním Európskej únie ohľadom podpory Open Source softvéru a štandardizácie.

Medzi kľúčové odvetvia aplikácie vizie považuje:

- verejnú správu,
- školstvo,
- výskum.

14. Vymenujte integračné nástroje, ktoré sa používajú pri tvorbe IS vo verejnej správe a stručne ich charakterizujte. Vymenujte hlavné registre a znázornite ich vzájomný vzťah.

Integrovaná štátna správa a štátny informačný systém

Výkon štátnej správy (ŠS) je spojený s potrebou informácií. Informácie sú potrebné nielen pre samotný výkon správnej činnosti, ale sú poskytované aj verejnosti. Informačné činnosti orgánov štátnej správy sú koordinované cez štátny informačný systém (ŠIS), ktorý zabezpečuje zhromažďovanie, uchovávanie a sprístupňovanie informácií na uspokojovanie informačných potrieb vznikajúcich pri výkone ŠS a informačných potrieb verejnosti. Vzniká **vzájomnou komunikáciou a prepojením podsystémov** vytváraných v rámci orgánov a inštitúcií ŠS. ŠIS nie je uzavretý a pomocou **legislatívnych, technických a organizačných opatrení** vytvára priestor na realizáciu jednotlivých rezortných a medzirezortných IS ŠS.

Jadrom informačnej zložky sú **registre a bazy dát** všeobecne využiteľných alebo medzirezortných informácií, ktoré sa využívajú na komunikáciu ŠS, ako aj mimo nej.

Integračné nástroje na tvorbu IS voVS

Registre obsahujú základné identifikačné údaje o danej problematike, sú sprístupnené na jedinom mieste (napr. obchodný register na www.orsk.sk), majú svojho gestora (rezort), ktorý zaručuje pravdivosť, aktuálnosť a ochranu.

Klasifikácie a číselníky sú spravidla potrebou vyplývajúcou z právnych predpisov na rezortnej úrovni (číselník krajín, klasifikácia zamestnaní atď.). Číselník je zoznam kódov a k nim priradených, slovne vyjadrených významov. Je to v podstate zoznam synonym

toho istého sémantického obsahu. Jeho funkciou je priradovať skrátene abecedno-číselné kódy k názvom, ktorých sémantický obsah je známy (napr. Pezinok - PK, Bratislava – BA...).

Štandardizácia (štandardy ŠIS) zahrňuje riešenie problémov výmeny údajov z hľadiska informačných technológií, problémov zjednocovania používaných dátových štandardov, riešenie prístupových práv a nadväzujúcich ocenení údajov a ocenení procesov ich poskytovania (platby za rôzne druhy prenosov údajov).

Katalóg je zoznam, ktorý zachytáva vlastnosti tried objektov (udalostí, procesov, javov) reálneho sveta, ktorých výskyt nie je jedinečný. Jeho prvou funkciou je identifikácia triedy, vo väčšine prípadov pomocou názvu. Ďalej sa pripájajú ďalšie identifikácie vo forme kódov napr. funkcia číselníka. Katalóg má aj funkciu definičnú, t.j. bližšie rozvedenie významu (sémantického obsahu) názvu a to vymenovaním význačných vlastností a ich nositeľov.

Integrácia informačného systému

Klasická systémová integrácia využíva nasledujúce architektúry :

- datová
- softvérová
- funkčná
- procesná
- technologická
- hardvérová

Výsledkom je zložitý komplex informačných systémov s väzbami "m:n" (veľký počet rôznorodých rozhraní medzi jednotlivými aplikáciami a systémami) alebo komplexný IS (napr. typu SAP), zastrešujúci takmer všetky oblasti.

Nový prístup k systémovej integrácii (nazývaná ako softvérová integrácia) je charakteristický ústupom od vytvárania zložitých vzájomných vzťahov, ale naopak vzájomné vzťahy zjednodušiť, aby ich tvorba bola jednoduchá, údržba ľahká a vymeniteľnosť častí systémov bezproblémová.

Integrácia medzi jednotlivými časťami systému prebieha na úrovni: **dát, aplikácií a procesov a používateľského rozhrania.**

Hlavné registre a ich vzájomný vzťah

- Register obyvateľstva
- Obchodný register
- Register územných jednotiek a nehnuteľností
- Živnostenský register
- Register organizácií
- Register obcí
- Register územia
- Register motorových vozidiel
- Register nadácií
- Register občianskych združení
- Register rodných čísel
- Register trestov

Registre a ich vzťahy

V ŠIS budú registre budované na jednotných princípoch metodických, technologických a organizačných. Dôležitým momentom je **harmonizácia** vytvárania, vzájomného prepojenia a využívania registrov v celej ŠS a administratíve.

Spolupráca pri vytváraní registrov bude zameraná na oblasť legislatívnu, metodiku a terminológiu, registráciu a identifikáciu subjektov, dátový obsah, technické aspekty a **štandardizáciu**, vzájomné poskytovanie dát, finančné zabezpečenie a kontrolu kvality dát.

Registre majú elementárnu funkciu v IS. Môžeme ich definovať ako zoznam objektov (udalostí, procesov, javov) reálneho sveta, ktorý zachytáva jedinečné výskyt ich existencie.

Funkcie registra:

- **Registračná**, t.j. zachytenie jedinečného výskytu skutočnosti. Každý register by mal spíňať tak všeobecné, ako aj špeciálne funkcie.
- **Informačnú**, poskytuje informácie o registrovaných subjektoch v rôznom členení so zabezpečením jednoznačnej identifikácie registrovaných subjektov.
- **Integračnú**, je integrujúcim prvkom v automatizovanom informačnom systéme vo vnútri aj vo vzťahu k vonkajšiemu okoliu.
- **Racionalizačnú**, racionalizuje celý proces spracovania dát.

Register v automatizovanom informačnom systéme je úzko **prepojený s metainformačným systémom**, ktorý obsahuje metadáta, **katalógy a číselníky.**

Register môže byť vedený ako **centrálny** so základnou centrálnou relačnou databázou. S centrálnou databázou sú **prepojené databázy regionálne** (krajské), ktoré majú pre centrálnu databázu podporný charakter. Prístup k registrovaným dátam je

následne možný z centrálnej a regionálnej úrovne on-line. Regionálnou úrovňou v tomto prípade rozumieme krajskú úroveň, ktorá je v prostredí Štátnej štatistiky považovaná za základnú.

Spôsob riešenia registrov a ich vzťahov nie je jednotný a závisí od charakteru registrov. Všetky však **musia byť prepojené s metainformačným systémom**.

Príklad vzťahov medzi registrami - register organizácií

Ciele, pre ktoré je register vedený, vyžadujú vysokú presnosť, aktuálnosť a konzistentnosť dát popisujúcich objektívnu realitu.

Aktualizácia **Štatistického registra** a kvalita údajov v ňom vo veľkej miere závisí od dvoch administratívnych registrov a to **Obchodného registra** a **Živnostenského registra**. **Spôsob riešenia registrov nie je jednotný** a nie vždy je na dostatočnej kvalitatívnej úrovni. Chýba jednotná legislatívna úprava procesu registrácie ekonomicky činných subjektov, vrátane vymedzenia jednotiek registrácie a atribútov, ktoré ich charakterizujú (napríklad adresa). Aby sa zlepšila kvalita registra organizácií a znížili sa náklady na udržiavanie a aktualizáciu, je potrebné **harmonizovať** (koordinovať) predovšetkým tie celoštátne administratívne registre, ktoré tvoria zdroj aktualizácie štatistického registra organizácií a ktoré je možné využiť na kontrolu kvality (**daňový register, register sociálneho poistenia, colný register**, atď).

Z ekonomického hľadiska budovanie a prevádzkovanie **pod systému registrov**

v ŠIS je veľmi nákladná záležitosť. Vychádzame z predpokladu, že pod systém registrov má byť schopný zahrnúť ľubovoľný register využívaný v štátnej správe. Z toho predpokladu vyplýva, že je potrebné vytvoriť také systémové nástroje, ktoré po získaní potrebných údajov, definícií a popisov budú schopné zabezpečiť uloženie metainformácií o príslušnom registri a následne jeho uloženie, aktualizáciu, prezentáciu a ďalšie funkcie.

15. Znázornite tabuľkovú štruktúru globálnej architektúry IS miestnej štátnej správy. Opíšte niektoré typové aplikácie na podporu agend výkonu štátnej správy (napr. evidencia priestupkov a pod.).

Tabuľková štruktúra globálnej architektúry IS miestnej štátnej správy

Úroveň riadenia	Vykonávatelia riadenia	IS a typy úloh		
Strategická	Vrcholové vedenie	Vonkajšia Komunikácia	Ostatné typové aplikácie IS MŠS	Vnútorňá komunikácia
Taktická	Vedúci referátov / odborov / útvarov			
Operatívna	Vedúci úsekov			

Obr. Globálna architektúra IS MŠS (kniha - str. 100,

Typové aplikácie na podporu agend výkonu štátnej správy

V rámci IS MŠS je prevádzkované typové aplikačné programové vybavenie (väčšinou vytvorené v IVEs Košice, rozpočtovej organizácii MV SR), ktoré pokrýva rozhodujúce úseky činností úradov MŠS. Podporuje automatizáciu:

- *administratívnych činností,*
- *agend výkonu štátnej správy,*
- *agend vnútornej správy (ekonomiky úradu MŠS),*
- *ostatných evidencií a registrov.*

PROGRAMOVÉ VYBAVENIE "EVIDENCIA PRIESTUPKOV"

Cieľom programového vybavenia "Evidencia priestupkov" je poskytnúť nástroj na evidovanie základných informácií a operatívne sledovanie priebehu vybavovania priestupkov.

APV "Evidencia priestupkov" vychádza z platnej legislatívy a umožňuje o priestupku evidovať:

- dátum podania,
- informácie o tom, kto oznámenie o spáchaní priestupku podal,
- čas a miesto spáchania priestupku, paragrafy spáchaného priestupku,
- spôsob vybavenia priestupku ako aj časové údaje o šetrení,
- samostatnú evidenciu účastníkov konania – obvinený, poškodený, svedok, navrhovateľ a pod. tak, aby bolo možné tú istú osobu uviesť ako účastníka konania vo viacerých priestupkoch,
- samostatné číslovanie priestupkov v rámci sledovaného obdobia,
- evidenciou úkonov ku priestupku získava používateľ možnosť sledovať postup vybavovania priestupku – rozkaz, odpor, predvolanie na prerokovanie priestupku, rozhodnutie, odvolanie a pod.

Ku každému úkonu je možné evidovať ďalšie doplňujúce informácie o priebehu a výsledku šetrenia priestupku, napr. u exekučného konania je to:

- dátum vydania, doručenia obvinenému a právoplatnosť exekučného konania,
- dátum vykonania exekúcie,
- v prípade uloženia pokuty jej výška a komu je potrebné pokutu zaplatiť,

- v prípade podania odporu, kým a kedy bol odpor podaný.

16. Znázorníte tabuľkovú štruktúru globálnej architektúry IS miestnej samosprávy (uplatnite funkčný aj procesný prístup) a jeho funkčný model (Ekonomický, Evidenčný, Administratívny, Geografický podsystém).

Tabuľková štruktúra globálnej architektúry IS miestnej samosprávy (funkčný aj procesný prístup)

V rámci IS MŠS sa prevádzkuje aplikačné programové vybavenie.

Podporuje automatizáciu administratívnych činností, agend výkonu štátnej správy, agend vnútornej správy, ostatných evidencií a registrov.

Globálna architektúra IS MŠS(miestna štátna správa) :

Úroveň riadenia	Vykonávatelia riadenia	IS a typy úloh		
Strategická	Vrcholové vedenie	Vonkajšia komunikácia	Ostatné typové aplikácie IS MŠS	Vnútoraná komunikácia
Taktická	Vedúci referátov / odborov / útvarov			
Operatívna	Vedúci úsekov			

Základné požiadavky IS v samospráve

Informačný systém v samospráve by mal zabezpečovať najmä tieto základné požiadavky:

- informačnú podporu činností samosprávy ako úradu,
- informačnú podporu komunikácie samosprávy s občanmi,
- informačnú podporu komunikácie samosprávy so samosprávami v EÚ.

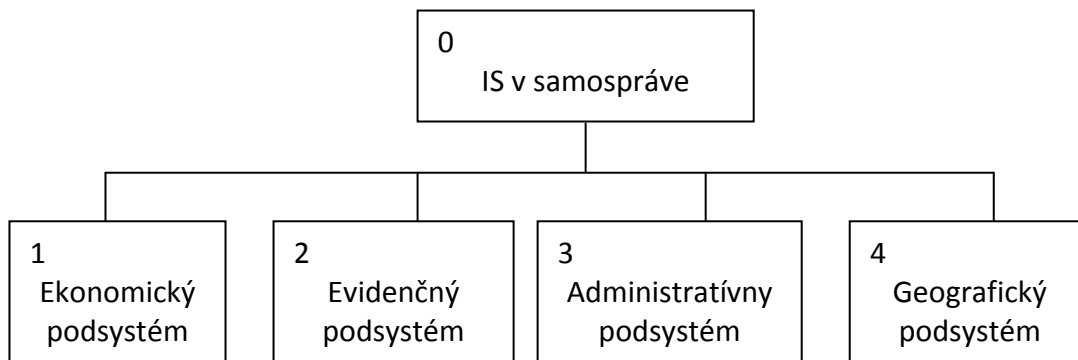
Súčasná úroveň zabezpečenia miest a obcí výpočtovou technikou je rôzna. Niektoré samosprávy stále vnímajú počítače a internet ako nadštandard. Aj toto je jeden z dôvodov, že IS samosprávy sa v súčasnosti vytvára oddelene na zabezpečenie informačných potrieb úradu samosprávy (spravidla ako typové aplikačné programy) a na podporu komunikácie s občanmi (spravidla ako internetové portály). V budúcnosti by mohlo výraznejšie zlepšenie priniesť budovanie IS samosprávy na báze internetovej technológie.

IS ÚRADU SAMOSPRÁVY

IS možno vytvárať rozličnými spôsobmi. V učebnom texte je prezentovaný IS CityWare, ktorý pokrýva všetky základné funkcie požadované na mestských / miestnych / obecných úradoch. Jadro IS tvoria registre, ktoré sú v centrálnej databáze. Na jadro nadväzujú potrebné správne agendy, vhodný grafický podsystém, elektronická kancelária a ekonomické agendy.

IS v samospráve by mali spĺňať predovšetkým tieto požiadavky:

- komplexne informačne podporiť výkony samosprávy,
- centralizovanú databázu údajov,
- vizualizáciu údajov na zabezpečenie priestorových pohľadov.

Funkčný model IS v samospráve

Ekonomický podsystém

Zabezpečuje informačne činnosti, ktoré súvisia:

- s tvorbou rozpočtu,
- s likvidáciou faktúr,
- s pokladničnými a bankovými operáciami (homebanking, platobné príkazy),
- so skladovými operáciami,
- s vedením účtovníctva (majetok mesta, daň z nehnuteľností, miestne poplatky, mzdy),
- s personálnou agendou.

Evidenčný podsystem

Poskytuje informácie:

- z katastra nehnuteľností,
- o súpisných a orientačných číslach (domy, byty),
- o obyvateľoch,
- o výsledkoch volieb,
- o podnikaní a prevádzkach, ktoré poskytujú služby.

Administratívny podsystem

Vytvára predpoklady:

- na vedenie rozličných písomností, vrátane archívu,
- na tvorbu uznesení a nariadení,
- na vyhotovovanie zmlúv.

Geografický podsystem

Prezentuje vizualizáciu údajov.

17. Nakreslite tabuľkovú štruktúru globálnej architektúry IS VS na úrovni ústredného štátneho orgánu (uplatnite procesný prístup). Uvedte príklady a znázornite funkčnú architektúru.

Tabuľková štruktúra globálnej architektúry IS VS na úrovni ÚŠO (procesný prístup)

Úroveň riadenia	Vykonávatelia riadenia	IS a typy úloh		
Konštitucionálna	Minister / Štátny tajomník / Vedúci služobného úradu / Riaditelia sekcií	<i>Vonkajšia komunikácia</i>	ISPKR	<i>Vnútoraná komunikácia</i>
Operačná	Riaditelia odborov / Vedúci oddelení		ISPOK	

Obr. Globálna architektúra IS verejnej správy na úrovni ÚŠO (photo 24-10 - 138)

*ISPKR – Informačný systém na podporu konštitucionálneho rozhodovania

*ISPOK – Informačný systém na podporu občianskej komunikácie

Príklady a funkčná architektúra

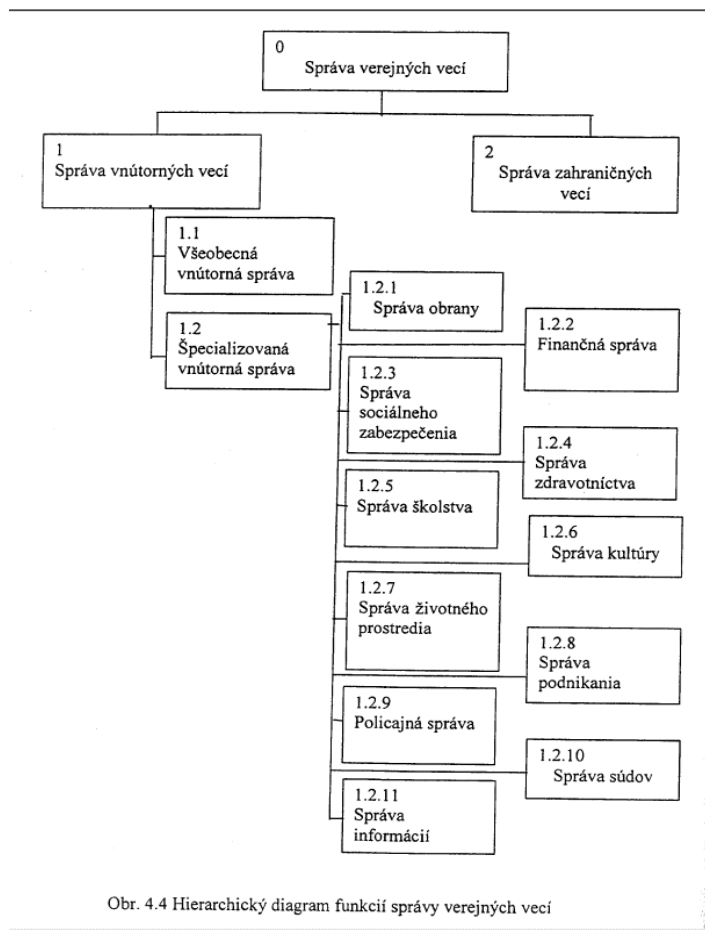
Funkčná štruktúra riadenia finančnej správy ako procesu na úrovni ústredného štátneho orgánu

Na úrovni ústrednej štátnej správy je ešte v praxi uvedená funkčná štruktúra v nasledujúcich oblastiach: všeobecná vnútorná správa, správa sociálneho zabezpečenia, správa kultúry, správa životného prostredia a policajná správa..

Sú to strany 75 až 80.

18. Nakreslite funkčný model správy verejných vecí. Podrobnejšie opíšte funkčnú štruktúru správy niektorého procesu na úrovni ústredného štátneho orgánu.

Funkčný model správy verejných vecí

Obr. 4.4 Hierarchický diagram funkcií správy verejných vecí

Funkčná štruktúra správy niektorého procesu na úrovni ústredného štátneho orgánu

Funkčná štruktúra správnych procesov

Vnútorná správa : realizujú sa vnútorné funkcie štátu.

Členíme ju na – 1) všeobecnú

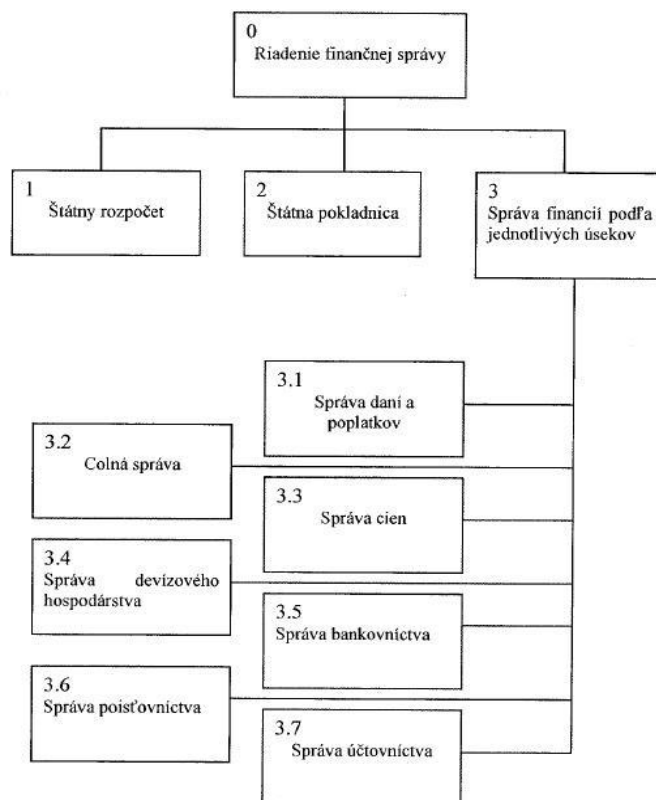
2) špecializovanú

Špecializovaná sa zaoberá správou :

- obrany
- financií
- sociálneho zabezpečenia
- zdravotníctva
- školstva
- kultúry
- ŽP
- podnikania
- polície
- súdov
- informácií

Všeobecná vnútorná správa :

- rozhodovanie o osobných údajoch obyvateľov SR
- zabezpečovanie podmienok na uplatňovanie združovacieho a zhromažďovacieho práva
- územné a správne usporiadanie SR
- používanie štátnych symbolov a symbolov miest
- archívnictvo
- požiarnu ochranu
- civilnú ochranu

Na úrovni ústrednej štátnej správy je ešte v praxi uvedená funkčná štruktúra v nasledujúcich oblastiach: všeobecná vnútorná správa, správa sociálneho zabezpečenia, správa kultúry, správa životného prostredia a policajná správa, tak si vyberte, ktorú chcete...ja som ako príklad vybrala finančnú správu. Sú to strany 75 až 80

19. Vymenujte a charakterizujte štyri hlavné ciele elektronizácie verejnej správy SR (e-Governmentu) do roku 2013 (Stratégia informatizácie verejnej správy).

hlavné ciele elektronizácie verejnej správy SR do roku 2013

Elektronickou štátnou správou (e-government) sa rozumie automatizácia interakcií medzi orgánmi štátnej správy a občanmi a medzi orgánmi štátnej a verejnej správy navzájom. Víziou je dosahovať neustály rast spokojnosti občanov s verejnou správou prostredníctvom poskytovania služieb atraktívnym a jednoduchým spôsobom za súčasného zvyšovania svojej efektívnosti, kompetentnosti a znižovania nákladov na verejnú správu.

Vízia e-Governmentu v Slovenskej republike do roku 2013

1. Zvýšenie spokojnosti občanov, podnikateľov a ostatnej verejnosti s verejnou správou
2. Elektronizácia procesov verejnej správy
3. Efektívnejšia a výkonná verejná správa
4. Zvýšenie kompetentnosti verejnej správy

Súčasná situácia 2007	Počiatková fáza 2008-2010	Záverečná fáza 2011-2013
Nie sú vybudované všetky základné komponenty e-Governmentu. Registre nie sú navzájom prepojené, niektoré sú dokonca duplicitné.	Zmení sa názov Ústredného portálu verejnej správy na www.slovensko.sk rozšíri sa funkcionálnosť a dobuduje sa infraštruktúra portálu.	Spokojnosť so službami verejnej správy bude na úrovni najvyspelejších krajín EÚ.

1. Zvýšenie spokojnosti občanov, podnikateľov a ostatnej verejnosti s verejnou správou

- Verejná správa umožní všetkým občanom, vrátane handicapovaných a sociálne znevýhodnených skupín, využívať možnosti eGovernment-u.
- Verejná správa výrazne zníži administratívne zaťaženie občanov a podnikateľských subjektov pri vybavovaní záležitostí na úradoch. Zvýši sa transparentnosť úradných procesov a skráti doba vybavovania úradných agend.
- Verejná správa skvalitní a elektronizuje možnosti participácie verejnosti na veciach verejných.

2. Elektronizácia procesov verejnej správy

- Verejná správa vytvorí a prepojí registre použiteľné na právne úkony.
- Verejná správa realizuje kľúčové nástroje pre poskytovanie elektronických služieb.
- Verejná správa zabezpečí zvyšovanie portfólia svojich elektronických služieb.
- Verejná správa iniciuje a podporí legislatívny proces umožňujúci realizáciu elektronických služieb verejnej správy.

3. Efektívnejšia a výkonná verejná správa – štát bude stať menej

- Verejná správa vytvorí spoločnú zabezpečenú infraštruktúru pre eGovernment i podporné činnosti.

- Verejná správa bude využívať centrálné aplikácie a služby pre realizáciu vybraných činností (účtovníctvo, ľudské zdroje, elektronické platby,..). Systémovým riadením a využívaním už existujúcich projektov zabráni duplicitám.
- Verejná správa bude realizovať 100% verejného obstarávania elektronickou formou vo všetkých oblastiach a odstráni relevantné legislatívne bariéry.

4. Zvýšenie kompetentnosti verejnej správy

- Väčšina zamestnancov verejnej správy na Slovensku bude počítačovo gramotná.
- Verejná správa znásobí pre svojich zamestnancov počet školení, orientovaných na zdokonalenie špecifických IT, projektových a manažérskych schopností.

Pri realizácii vyššie uvedených cieľov budú uplatňované tieto zásady:

- Riadenie zmien so zameraním na zmeny procesov, úpravy legislatívy, používanie spoločnej infraštruktúry a zavedenie zdieľaných služieb
- Jednotný pohľad na financovanie a vyhodnocovanie prínosov pre projekty súvisiace s informatizáciou verejnej správy
- Jednotný projektový manažment (na úrovni metodiky)
- Súlad všetkých nových IKT riešení s celkovou architektúrou informačných systémov verejnej správy

20. Stručne charakterizujte základné princípy elektronickej verejnej správy (rozhodnutie EP a Rady EÚ z roku 2004)

Základné princípy elektronickej verejnej správy

Princípy e-Governmentu a rozhodnutie EP (ktorý zastupuje občanov) zo dňa 21.4.2004 a Rady EÚ (ktorá reprezentuje jednotlivé členské štáty). Rozhodnutie nadobudlo platnosť 1.1.2005.

1.Služby občanom

-pre občanov a nie proti nim

2.Efektívnosť

-úrady dostupné 24 hodín denne, 7dní v týždni

-formuláre jednoducho prístupné

3.Bezpečnosť

-spoľahlivá výmena informácií v rámci bezpečnostnej politiky

4.Transparentnosť

-spolupráca verejnej správy a podnikateľského sektora = úspech riešenia

-transparentnosť procesov umožní väčšiu účasť občanov na správe vecí verejných

5.Prístupnosť

-rovnaké príležitosti pre všetkých prostredníctvom verejne prístupných elektronických služieb (handicapovaní občania, jazyková dostupnosť)

6.Ochrana súkromia

-ochrana osobných údajov

7.Viacúrovňová spolupráca

-výmena skúseností pri vytváraní elektronickej verejnej správy

8.Interoperabilita

-IS musia byť schopné vzájomne komunikovať

9.Používanie *Open Standards* a riešení *Open Source Software*

-voľne dostupný štandard, voľne dostupný softvér

10.Technologická neutralita

-riešenia informatizácie verejnej správy by mali byť prístupné novým technológiám, nemali by sa preferovať jedinečné riešenia

-nezávislosť na monopolných dodávateľoch

21. Vysvetlite a znázornite globálny pohľad na inštitucionalizáciu verejnej správy. Charakterizujte virtuálnu verejnoprávnu organizáciu. Opíšte komunikačné rozhranie.

Globálny pohľad na inštitucionalizáciu verejnej správy

Je založený na systémovom prístupe k verejnej správe ako celku. Posúva jej chápanie do jednotlivej verejnoprávnej inštitúcie (napr. ministerstvo, mestský úrad obvodný úrad, katastrálny úrad) ku globálnemu pohľadu v rámci celého štátu, t.j. v rámci celej sústavy verejnoprávnych inštitúcií a občianskej verejnosti na princípe modelu občianskej obsluhy.

Špecifické postavenie pri globálnom pohľade na inštitucionalizáciu má súdna moc reprezentovaná v štáte činnosťou súdov, ktorá vyjadruje činnosť orgánov správy súdov (vykonávanú prevažne ako výkon štátnej správy) a činnosť výkonu súdnictva. Vzťah

správy súdov a výkonu súdnictva sa riadi zásadou oddelenia správy súdov od výkonu súdnictva. Ústredným štátnym orgánom správy súdov je MSSR. Orgánmi štátnej správy sú predseda a podpredseda Najvyššieho súdu SR a predsedovia a podpredsedovia krajských a okresných súdov. Osobitné postavenie má Ústavný súd SR ako ochrana ústavnosti. V takejto súvislosti je potom aj súdnictvo implicitne inštitucionálne chápané ako výkon štátnej správy, resp. v budúcom období aj ako výkon samosprávy.

Globálna architektúra VIS : by mal byť produktom procesného prístupu na báze *modelu občianskej obsluhy*.

Globálna architektúra VIS :

Úroveň riadenia	Vykonávatelia riadenia	IS a typy úloh		
Konštitucionálna	Zákonodarné orgány	Vonkajšia kom.	ISPKR	Vnútoraná kom.
Operačná	Výkonné orgány		MOO	

ISPKR – IS na podporu konštitucionálneho rozhodovania

MOO – model občianskej obsluhy

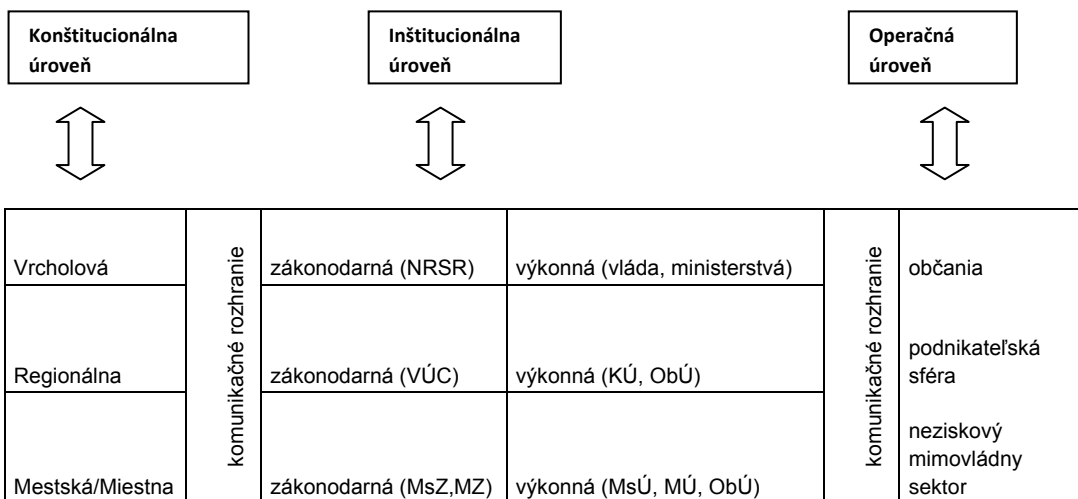
Virtuálna verejnoprávna organizácia:

Virtuálne inštitúcie : budú schopné poskytovať služby, riešiť požiadavky a zjednodušiť procesy pomocou internetu a modernými komunikačnými prostriedkami.

3 oblasti trendov : • **elektronizácia** vnútorných procesov a prepojenie medzi inštitúciami ŠS a samosprávy (predpoklad na komunikáciu s občanmi).

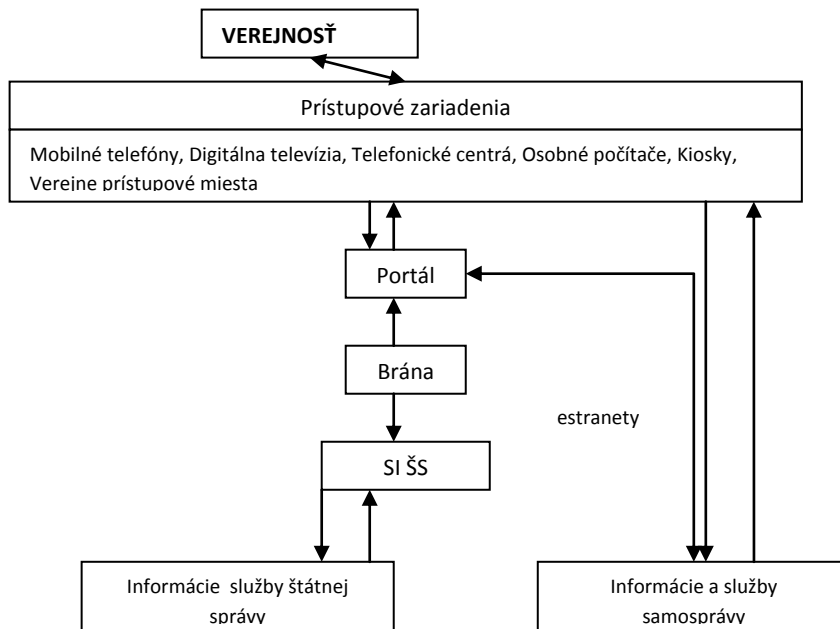
- **komunikácia** s občanmi a firmami (OR na internete...)
- **poskytovanie** informácií (musí byť realizované formou priameho prepojenia s vnútornými IS)

Komunikačné rozhranie

SYSTÉM RIADENIA VEREJNEJ SPRÁVY

Systém riadenia verejnej správy je zložitý systém, a preto v praxi chápeme verejnú správu ako sústavu verejnoprávných organizácií a procesov, ktoré prebiehajú vo vnútri týchto organizácií, medzi nimi navzájom a medzi týmito organizáciami a verejnosťou (FO a PO). Informačná podpora riešená ako webové stránky týchto organizácií umožňuje tiež **hovoríť o virtuálnych verejnoprávných organizáciách**. Takéto virtuálne verejnoprávne organizácie sú dostupné pomocou technologickej infraštruktúry a internetu a to v kontaktných miestach s obsluhou, ale aj samoobslužných zónach.

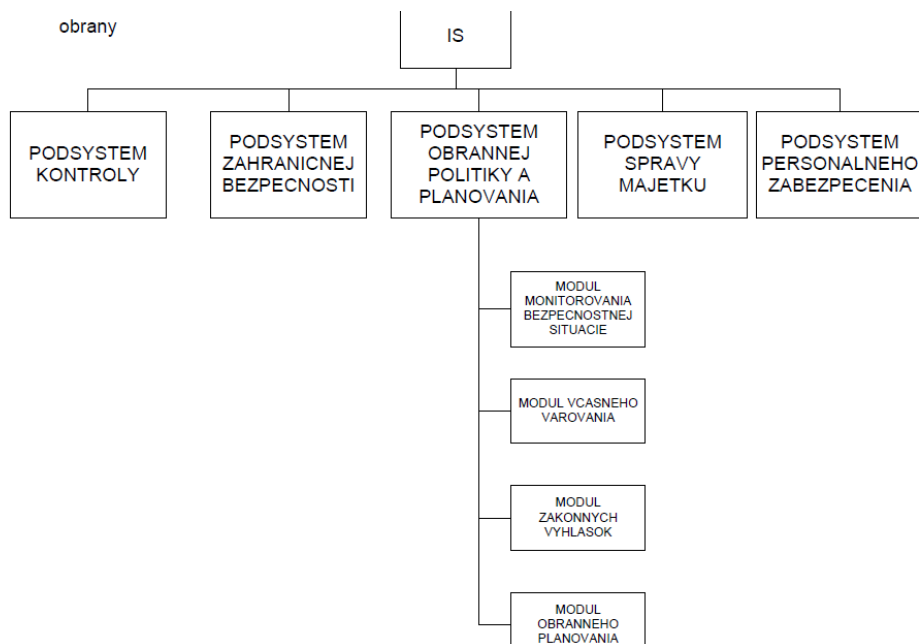

22. Globálna architektúra IS správy obrany. Procesná, funkčná, dátová štruktúra. Charakterizujte niektoré typové aplikácie (názov, charakteristika, typ, technologické riešenie).

Globálna architektúra IS správy obrany

Úrovne riadenia	Vykonávatelia riadenia	IS a typy úloh		
Konštitucionálna	Minister obrany/Statny tajomnik MOSR/Veduci sluzobneho uradu MOSR/Riaditelia sekcií (<i>Sekcia obrannej politiky, medzinár. vzťahov a legislativy; Sekcia obranného plánovania a manažmentu zdrojov; Sekcia ekonomiky a finančného manažmentu; Sekcia kontroly - inšpekcia ministra obrany SR; Bezpečnostný úrad; Oddelenie krízového manažmentu; Útvar vnútorného auditu</i>)	Vonkajšia komunikácia	ISPKR	Vnútoraná komunikácia
Operatívna	Riaditelia odborov/Veduci oddeleni		ISPOK	

Funkčný model IS ministerstva obrany

Typový aplikačný softvérový produkt			
Názov	Charakteristika	Typ	Technologické riešenie
ISE	Komplexný, integrovaný, celorezortný ekonomický IS	Ekonomický	SAP
www.idee.mil.sk	Súhrnné informácie z oblasti stacionárnych a mobilných komunikačných a informačných systémov, objasňuje základné pojmy z IT a problematiku informačnej bezpečnosti.		www

23. Globálna architektúra IS správy financií. Procesná, funkčná, dátová štruktúra. Charakterizujte IS štátnej pokladnice a niektoré ďalšie typové aplikácie (názov, charakteristika, typ, technologické riešenie).

Globálna architektúra IS správy financií

Úrovne riadenia	Vykonávatelia riadenia	IS a typy úloh		
Konštitucionálna	Minister financií/Štátny tajomník MFSR/Vedúci služobného úradu MFSR/Riaditelia sekcií (<i>Sekcia auditu a kontroly, Sekcia rozpočtovej politiky, Ekcia finančného trhu, Sekcia daňová a colná, Sekcia informatizácie spoločnosti, Sekcia správy majetku a služieb..</i>)	Vonkajšia komunikácia	ISPKR	Vnútoraná komunikácia
Operatívna	Riaditelia odborov/Veduci oddeleni		ISPOK	

Názov	Charakteristika	Typ	Technologické riešenie
RIS	Tvorba a správa verejného rozpočtu. Tvorba, úprava a vyhodnocovanie plnenia ŠR na úrovni rozpočtových kapitol. Rozhraním je IS Štátnej pokladnice.	Rozpočtový	Oracle
SAP	Moduly Účtovníctvo, Ľudské zdroje, Výkazníctvo	Ekonomický	SAP
IS Štátnej pokladnice		Ekonomický	

24. Globálna architektúra IS správy zdravotníctva. Procesná, funkčná, dátová štruktúra. Charakterizujte niektoré typové aplikácie (názov, charakteristika, typ, technologické riešenie).

Globálna architektúra IS správy zdravotníctva

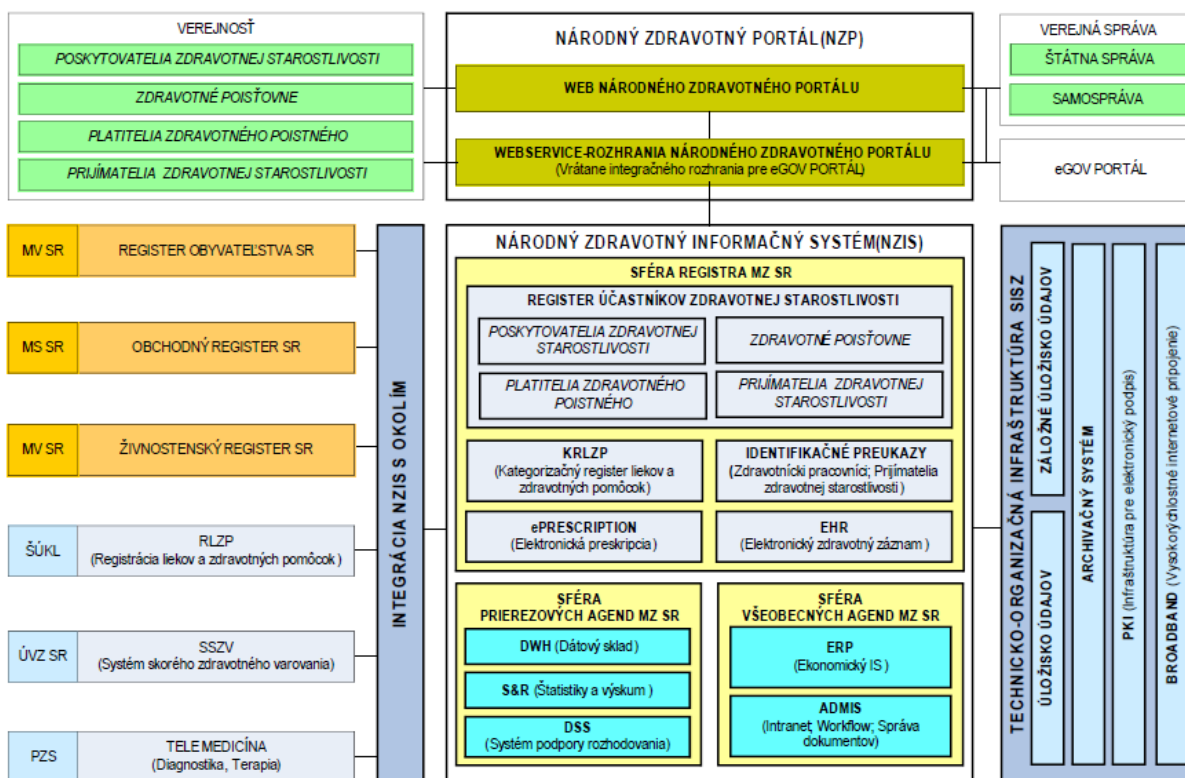
Úrovne riadenia	Vykonávatelia riadenia	IS a typy úloh		
Strategická	Minister zdravotníctva, Štátny tajomník ministerstva zdravotníctva, Kancelária ministra	Vonkajšia komunikácia web	Národný zdravotný informačný systém	Vnútoraná komunikácia MS Office

Taktická	Vedúci služobného útvaru (Osobný úrad, odbor ekonomiky a prevádzky útvaru) Riaditelia sekcií – Riaditeľ sekcie zdravia, Riaditeľ sekcie financovania, Riaditeľ sekcie legislatívno právnej		Národný zdravotný portál	
Operatívna	Riaditeľ odbor záležitostí EÚ, Riaditeľ odboru zahraničných vzťahov, Riaditeľ odboru verejných výdavkov a hospodárenia rezortu, Riaditelia odborov - Odbor záležitostí EÚ Odbor zahraničných vzťahov, Odbor ekonomiky a prevádzky úradu, Odbor zdravotnej starostlivosti a ošetrovateľstva, Odbor kategorizácie a cenotvorby, Odbor zdravotníckeho vzdelávania, Odbor verejných výdavkov a hospodárenia rezortu, Odbor poisťovníctva a makroekonomiky zdravotníctva, Odbor programov EÚ, Odbor posudzovania projektov, Odbor implementácie projektov, Odbor legislatívny, Odbor právny, Odbor kontroly a sťažností, Odbor informatiky, Odbor krízového manažmentu		Centrálny zdravotný informačný systém	

Typový aplikačný softvérový produkt			
Názov	Charakteristika	Typ	Technologické riešenie
Projekt eHealth			
NZIS	Integrovaný Národný zdravotnícky IS		
Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti	NIS NIS CLINICOM XANTA First Aid Basic – budovanie siete zdravotníckych škôl EPIS – ochrana zdravia OpenSpa – správa príj. lieč. kúpeľov SAP R/3 – správa hosp. činností SAP R/3 modul EIS – riadenie admin. činností GARIS – ekonomický systém		

**25. Opíšte sústavu informačných systémov zdravotníctva (konceptuálna schéma a podstatné väzby na okolie).
Projekt eHealth – strategické ciele, súčasný stav (prostredie NZIS).**

SÚSTAVA INFORMAČNÝCH SYSTÉMOV ZDRAVOTNÍCTVA(SISZ)

Slovak eHealth National Strategy

25 z 31

Strategické ciele

C1: Vytvorenie legislatívneho, normatívneho a architektonického rámca eHealth.

C2: Vytvorenie bezpečnej infraštruktúry pre realizáciu vízie a poslania eHealth.

C3: Informatizácia procesov a služieb v systéme zdravotníctva z verejných zdrojov.

C4: Podpora nových procesov a foriem zdravotníckych služieb a zdravotnej starostlivosti prostredníctvom eHealth. V súčasnosti by mal byť už splnený cieľ C1

Pre **informatizované zdravotníctvo**, resp. **proces informatizácie zdravotníctva** sa vo svete ujal používanie termínu **eHealth**. Problematike eHealth je v členských štátoch EÚ, aj na najvyššej úrovni, venovaná mimoriadna pozornosť.

Rozsah NZIS:

- Bezpečná (autorizovaná) elektronická komunikácia
- Vykazovanie údajov pre verejné zdravotné poistenie
- Zber údajov pre zdravotnícku štatistiku a zdravotnícke registre
- Elektronická preskripcia (komplex softvérových štandardov, hardvérových riešení a technologických postupov, umožňujúcich výmenu informácií o predpísaných liekoch v rámci reťazca lekár–lekárne – poisťovňa – úložisko dát (štatistika))
- Systém elektronických zdravotných záznamov/chorobopisov

26. Globálna architektúra IS správy kultúry. Procesná, funkčná, dátová štruktúra. Charakterizujte register kultúry a niektoré typové aplikácie (názov, charakteristika, typ, technologické riešenie).

Globálna architektúra IS správy kultúry

Úroveň riadenia	Vykonávatelia riadenia	IS a typy úloh		
Konštitucionálna	Minister kultúry /Štátny tajomník MKSR /Vedúci služobného úradu MKSR/ Riaditelia sekcií (Sekcia kultúrneho dedičstva, Sekcia umenia, Sekcia médií, audiovizie a autorského práva, Sekcia Menšinových a regionálnych kultúr, Sekcia Medzinárodnej spolupráce, Sekcia ekonomiky, Sekcia štruktúrálnej fondov)	Vonkajšia komunikácia	ISPKR	Vnútná komunikácia

Operatívna	Riaditelia odborov/Veduci oddeleni		ISPOK	
------------	------------------------------------	--	-------	--

REGISTER KULTÚRY Cieľom portálu kultúry je umožniť verejnosti prostredníctvom jediného centrálného informačného bodu on-line prístup k informáciám o kultúrnom dedičstve, kultúrnych aktivitách a poskytovaných službách v kultúre vrátane autorizovaného prístupu k distribuovaným databázam centrálnych kultúrnych inštitúcií rezortu. RK ako IS o kultúre je súčasťou IS VS, tvoria ho jednotlivé IS, ktoré prevádzkujú kultúrne inštitúcie:

- AIS OP - Automatizovaný informačný systém ochrany pamiatkového fondu
- CEDVU - Centrálna evidencia diel výtvarného umenia
- CEMUZ - Centrálna evidencia múzejných zbierok
- SK CINEMA - Integrovaný automatizovaný audiovizuálny systém
- Slovenská národná bibliografia - Slovenská národná knižnica
- THEISA – Informačný systém divadelného archívu
- SNORKA – Databázový systém Hudobného centra
- LINDA – Literárna informačná databáza

Typový aplikačný softvérový produkt			
Názov	Charakteristika	Typ	Technologické riešenie
Špecializované IS úsekov správy	<p>a)Špecifické IS – IS o štátnom jazyku, ochrana pamiatkového fondu, kultúrneho dedičstva, knihovníctvo, autorské právo a práva s ním súvisiace, osvetová činnosť a ľudová umelecká výroba, podpora kultúry národnostných menšín, prezentácia slovenskej kultúry v zahraničí, vzťahy s cirkvami a náboženskými spoločnosťami, médiá a audiovizia, metodické riadenie slovenských inštitútov v zahraničí</p> <p>b)Prierezové IS – Digitálny informačný systém MK SR – Portál kultúry, Štatistický informačný systém KULT, Centrálny geografický informačný systém kultúry, Virtuálna akadémia ďalšieho vzdelávania (VAMK)</p>		
Podporné IS	Centrálny jednotný ekonomický systém (CJES) Centrálny systém o zahraničných služobných cestách		
Administratívne IS	Centrálna správa registratúry Centrálna správa dokumentov IS riadenia výkonnosti IS vybavovania žiadostí Integrovaný informačný systém MK SR (intranet)		

27. Globálna architektúra IS policajnej správy. Procesná, funkčná, dátová štruktúra. Charakterizujte niektoré typové aplikácie (názov, charakteristika, typ, technologické riešenie).

Globálna architektúra IS policajnej správy

Úroveň riadenia	Vykonávatelia riadenia	IS a typy úloh		
Konštitucionálna	Minister vnútra/Štátny tajomník MVSR /Vedúci služobného úradu MVSR/ Prezident policajného zboru/Riaditelia sekcií (<i>Sekcia verejnej správy MV SR, Sekcia ekonomiky MV SR, Sekcia riadenia ľudských zdrojov MV SR, Sekcia kontroly a inšpekčnej služby MV SR...</i>)	Vonkajšia komunikácia	ISPKR	Vnútoraná komunikácia
Operatívna	Riaditelia odborov/Veduci oddeleni		ISPOK	
Typový aplikačný softvérový produkt				
Názov	Charakteristika	Typ	Technologické riešenie	
Informačné systémy správnych agend (ISSA)	Centrálna evidencia pohybu obyvateľov (občianske preukazy, cestovné doklady, vodičské oprávnenia, držba zbraní, motorové vozidlá)			
	a) Národné IS – Národný Schengenský IS			

Informačné systémy policajných činností (ISPČ)	b) Informačné systémy pátrania – PATROS, PATRMV, PATRZBRANE, PATRDOC c) Celoplošné prevádzkované IS d) Lokálne IS e) IS na podporu riadiacich a rozhodovacích činností
Informačné systémy servisných činností (ISSČ)	TAXIS (údaje o pokutách), Evidencia služobných zbraní a streliva, IS MTZ, Personálna evidencia

28. Znázornite tabuľkovú štruktúru globálnej architektúry VIS na úrovni ústredného štátneho orgánu (uplatnite procesný prístup). Opíšte model občianskej obsluhy, etapy a oblasti životných udalostí v komunikácii občana a verejnej správy.

Tabuľková štruktúra globálnej architektúry VIS na úrovni ÚŠO (procesný prístup)

Verejný IS by mal byť produktom procesného prístupu na báze modelu občianskej obsluhy. Informačná podpora modelu občianskej obsluhy v podstate zodpovedá vytváraniu IS na podporu občianskej komunikácie.

Úroveň riadenia	Vykonávatelia riadenia	IS a typy úloh		
Konštitučná	Zákonodarné orgány	Vonkajšia komunikácia	ISPKR	vnútorná komunikácia
Operačná	Výkonné orgány		MOO	

ISPKR – Informačný systém na podporu konštitucionálneho rozhodovania

MOO – model občianskej obsluhy

Obr. Globálna architektúra VIS

Model občianskej obsluhy, etapy a oblasti životných udalostí v komunikácii občana a verejnej správy

Model občianskej obsluhy

Verejná správa riadi verejný sektor s cieľom zabezpečiť služby verejnosti. Vplyvom zmenených spoločenských podmienok na prelome 80. a 90. rokov minulého storočia sa verejná správa postupne prispôbovala na adekvátne reakcie voči rôznorodým, ale oprávneným potrebám občana. Aplikovaním systémového prístupu v prostredí verejnej správy možno tieto reakcie zachytiť pomocou *modelu občianskej obsluhy* v orgánoch verejnej správy, kde sa fyzicky realizuje obsluha verejnosti a dochádza k riadeniu vzťahov objektov reálneho sveta. Konštrukcia modelu občianskej obsluhy vychádza:

- z poznania prostredia príslušného orgánu verejnej správy
- z teórie hromadnej obsluhy (početnosť požiadaviek na obsluhu, počet kanálov obsluhy, rozdelenie pravdepodobnosti)

Možno potom definovať tieto atribúty modelu:

- počet vstupných požiadaviek (počet predmetných podaní občanov, ktoré možno kvantifikovať definovaním životných udalostí)
- počet nevyhnutných úkonov (kompetentný úradný výkon, ktorý zodpovedá štandardizácii výkonu orgánov verejnej správy na základe ich kompetencií)
- počet organizačných jednotiek a pracovníkov (organizačná štruktúra orgánov verejnej správy)
- čas obsluhy (čas vybavenia predmetného prípadu)

Model občianskej obsluhy môže byť východiskom efektívnejšej práce orgánov verejnej správy v procese postupnej aplikácie verejného informačného systému.

Etapy a oblasti životných udalostí v komunikácii občana a verejnej správy

Uspokojovanie potrieb občanov sa nezaobíde bez zasahovania verejnej správy. V súčasnosti sa však pozícia verejnej správy v tomto procese rozvíja na základe jej moderného chápania ako služba občanom (verejnosti) v dôsledku dominujúcej individualizácie ich potrieb.

V súlade s konštrukciou modelu občianskej obsluhy a jeho informačným zabezpečením klasifikujeme jednotlivé občianske potreby do niekoľkých tried. Triedy potrieb sa odvodzujú podľa konkrétnych riešení prípadov občana, a nie zo súkromných definícií týchto potrieb. V takejto súvislosti potom chápeme život jedinca ako životný cyklus a triedy potrieb reprezentujú opakujúce sa vzory tried, ktoré možno využívať v rámci obsluhy verejnosti rôzneho veku. Všeobecne sa prijíma zásada, že triedy potrieb by mali zodpovedať aj platným normám súčasnej legislatívy.

Životný cyklus sa člení podľa dvoch hľadísk:

- časového (životné etapy vymedzené dovŕšením určitého veku)
- vecného (podľa jednotlivých definovaných potrieb občanov)

Časové hľadisko životného cyklu občana:

- prenatálne (do narodenia)
- detstvo (1-6rok, 7-14rok)
- dorastenecký vek (tínedžeri, 15-21rok)
- produktívny vek (22-56rok)
- staroba (57-70rok, 71rok a viac)
- smrť

Vecné hľadisko životného cyklu občana:

- rodina
- zdravie
- bývanie
- majetok
- zárobok
- sociálne podpory
- spotreba prostriedkov na udržanie a rozvíjanie života
- vzdelanie
- duchovné aktivity
- náboženské aktivity
- ochrana životného prostredia
- ochrana osobnej bezpečnosti
- ochrana majetku
- doprava
- organizácia spoločnosti/kompetencie verejnoprávnych inštitúcií

Vhodnou kombináciou časového a vecného hľadiska možno získať celkový prehľad o triedach potrieb občanov, pričom každej etape životného cyklu zodpovedajú práve tie potreby, ktoré sú časovo konzistentné a môže ich byť niekoľko. Na tento princíp nadväzuje požiadavka na informácie a prostriedky, ktoré uplatňujú orgány verejnej správy.

Informácie na úrovni jednotlivého obsluhovaného prípadu sú obvykle detailné, na úrovni lokálnej a celoštátnej sú agregované (prípadne štruktúrované podľa lokalít). Agregácia sa spravidla vykonáva podľa národohospodárskeho hľadiska alebo podľa špecifických potrieb príslušného orgánu verejnej správy.

Modelovanie by malo zohľadňovať predovšetkým tieto špecifiká verejnej správy:

- verejná správa poskytuje služby občanom, ktoré sú špecifické tým, že občania si ich nemôžu zabezpečiť vlastnými silami a prostriedkami, ale si ich zabezpečujú prostredníctvom volených zástupcov a platením daní
- účelom verejnej správy nie je zisk, ale služba verejnosti, čím sa podstatne odlišuje od súkromnoprávných objektov
- vo verejnej správe nemožno preto rovnako používať pravidlá pre súkromnoprávne objekty, napr. v ekonomickej oblasti (návratnosť investícií a pod.)

-verejná správa sa však realizuje pomocou procesov, ktoré možno sledovať a modelovať rovnakými metódami a prostriedkami ako v súkromnoprávných objektoch, aj keď formulácia konkrétnych cieľov týchto procesov sa vecne odlišuje od tejto ekonomickej sféry

Modelovanie agend verejnej správy utvára rozhodujúce predpoklady na modernizáciu komunikačného rozhrania. Podporuje základné ciele reformy verejnej správy, ktoré sú charakterizované dekoncentráciou a decentralizáciou kompetencií ústredných štátnych orgánov medzi novú architektúru orgánov verejnej správy vrátane profesionalizácie.

Východiskovým princípom modernizácie komunikačného rozhrania občan – verejná správa je postupná transformácia tradičnej administratívy na elektronickú administráciu (e-public administration), čo súvisí s princípom prívetivej verejnej správy (front office) v informačnej spoločnosti smerujúcej k otvorenosti v súčasnosti najmä štátnej správy.

29. Charakterizujte sieť VSNET a znázornite jej topológiu.

VSNET

Informačné siete v štátnej správe

Vytváranie počítačovej siete štátnych orgánov má svoje korene v dávnej minulosti. Na prelome 70-tych a 80-tych rokov bol rozpracovaný projekt TSVR (Terminálová Sieť Vrcholového Riadenia) pod gesciou terajšieho Infostatu. Po roku 1989 (v roku 1992) bol uzn.č.310 vlády SR zo dňa 4.5.1993 schválený projekt elektronického prepojenia ÚV SR, Kancelárie prezidenta SR, NRSR a ďalších ústredných orgánov štátnej správy SR. Tento bol najprv prezentovaný ako TIPS (Textový Informačný Prezentačný Systém) opäť v gescii Infostatu. Následne, uznesením vlády SR, bol transformovaný na projekt vládnej siete GOVNET (Government Network), pričom správu centrálného uzla vykonával Infostat a gestorom celej siete bol Úrad vlády SR (ÚV SR). Návrhy, ktoré odporúčali, aby v prvej etape riešenia pre vládnu sieť bola využitá akademická sieť SANET neboli akceptované. V roku 1996 prešla celá sieť GOVNET pod gesciu ÚV SR.

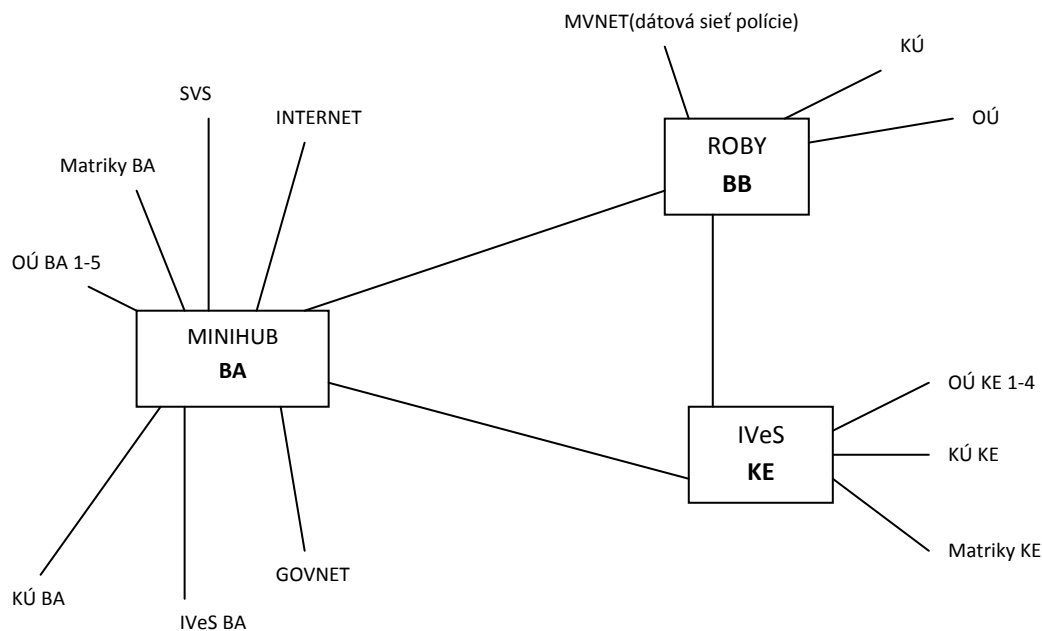
Vývoj informačných sietí v štátnej správe v podstate korešpondoval od roku 1995 so snahou realizovať IS v architektúre klient-server. Tri riešenia platforiem:

- riešenie Novell/Novell predstavuje prechod z architektúry file-server na architektúru klient-server pri zachovaní sieťového prostredia Novell ako základného systémového prostredia
- riešením Unix/Unix sa rozumie homogénne prostredie architektúry klient-server
- riešenie architektúry klient-server je možné aj v heterogénnom prostredí Novell/Unix

Počítačové siete v SR s možnou využiteľnosťou pre štátnu správu

Na Slovensku je niekoľko dátových počítačových sietí, medzi najdôležitejšie patria:

- sieť Slovenských telekomunikácií
- EuroTel
- SANET
- sieť Centra kupónovej privatizácie (CKP)
- sieť IBM
- VAN602SK
- sieť Železníc SR (ŽSR)
- siete sektoru energetiky (SEZ, SE)
- siete sektoru plynárenstva

VSNET je realizovaná ako virtuálna privátna sieť (VPN) na elektronické prepojenie krajských a okresných úradov, matrik, SVS MV SR, registra obyvateľov SR Banská Bystrica (ROBY) a organizácie pre informatiku verejnej správy Košice (IVE S). Prepojenie je realizované na základe typizovaných riešení pre pracoviská v Bratislave a pracoviská mimo krajských miest. Základ siete VSNET (backbone) tvorí pevná linka spájajúca Bratislavu, Banskú Bystricu a Košice.

30. Elektronická komunikácia v EÚ. Sieť TESTA.

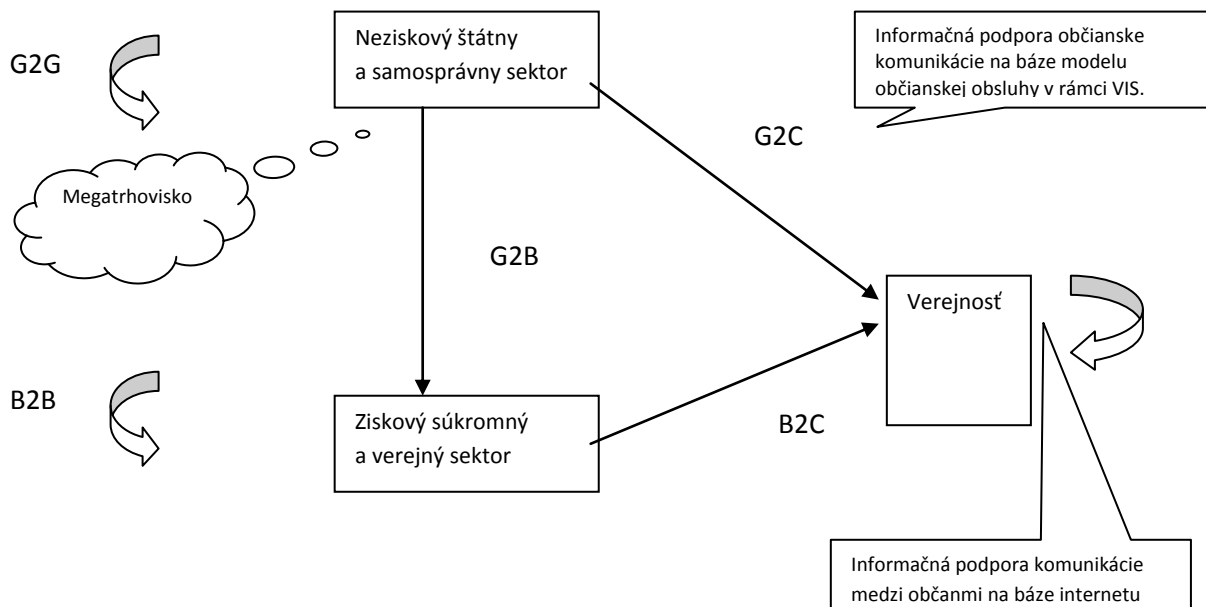
Komunikačná infraštruktúra VIS

Informačná spoločnosť v jednotlivých krajinách Európskej únie odráža rôzne stupne rozvoja. Vplyvom rozvoja IKT sa rýchle mení prostredie, v ktorom sa informačná spoločnosť vyvíja. V takejto súvislosti potom infraštruktúra umožňuje univerzálny prístup k IKT na národnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni.

V rámci národných e- stratégií by sa mal podporovať rozvoj aplikácií IKT najmä v týchto oblastiach:

- elektronická štátna správa (e-government)
- elektronické rozhodovanie (e-business)
- elektronické vzdelávanie (e-learning)
- elektronická zdravotná starostlivosť (e-health)
- elektronická nezamestnanosť (e-employment)
- elektronická ochrana životného prostredia (e-environment)
- elektronické poľnohospodárstvo (e-agriculture)
- elektronická vedecká činnosť (e-science)

V súčasnosti národné e-stratégie akceptujú elektronickú komunikáciu s využitím technológií elektronického obchodovania s prioritným zameraním na rozvoj elektronickej štátnej správy. Jednotlivé formy elektronickej komunikácie (elektronického obchodu):

Základnou podmienkou fungovania elektronickej verejnej správy je prístup na internet. Z hľadiska informatizácie verejnej správy je pretrvávajúcim problémom komunikácia medzi IS jednotlivých orgánov verejnej správy. Jej zlepšenie je podmienené rozšírením kapacity a zdokonalením spoľahlivosti komunikačnej infraštruktúry ale aj vytváraním základných registrov a pravidiel na výmenu dát.

Rozvoj e-governmentu všeobecne určujú koncepčné požiadavky EÚ. Využívanie dát a informácií vo verejnej správe pomocou elektronických prostriedkov má uľahčiť aj program EÚ IDA (Interchange of Data between Administrations). Obsahuje dve hlavné skupiny projektov:

- projekty spoločného záujmu (PCI – Projects of Common Interest), ktoré sú zamerané na vznik a rozvoj komunikačných sietí a informačných systémov v čiastkových sektoroch politiky EÚ, ako napr. v zdravotníctve, životnom prostredí, zamestnanosti a pod.
- projekty horizontálnych akcií a opatrení (HAM – Horizontal Actions and Measures) prispievajú k riešeniu spoločných potrieb jednotlivých sektorov v oblasti IT.

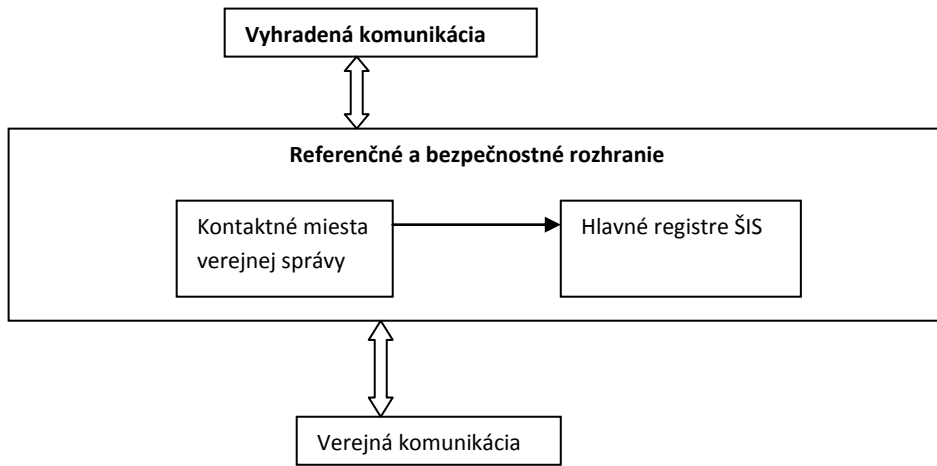
V rámci horizontálnych akcií a opatrení projektu IDA bola vybudovaná sieť TESTA (Trans-European Services for Telematics between Administrations – Transeurópske služby pre telematiku medzi verejnými správami), ktorá vytvára komunikačnú infraštruktúru na aplikácie sektorových sietí (projektov) a umožňuje prepojiť zodpovedné inštitúcie EÚ a členských štátov (koncových používateľov aplikácií). Národný prepojovací bod do siete TESTA zriaďuje Európska komisia v rámci programu IDA. Na základe súčasného a predpokladaného budúceho rozvoja by mala sieť TESTA vyhovovať aj nárokom takých projektov a aktivít EÚ ako napr. Schengenský informačný systém (DGJAI), Extranet Rady EÚ a pod. Sieť TESTA využíva i niekoľko ďalších projektov v rámci EÚ.

Podľa aktuálnych prieskumov najčastejšími používateľmi e-governmentu budú podnikatelia a firmy.

E-government predpokladá pripojenie každej organizácie verejného sektora v jedinom zabezpečenom bode k pripojovacej sieti, čo zaisťuje komunikáciu organizácií verejného sektora navzájom, ale aj ich prístup do EuroDomain, prípadne na internet.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti by malo byť prioritou komunikačnej infraštruktúry e-governmentu na Slovensku riešenie pripojovacej siete tak vo vyhradenej, ako aj verejnej komunikácii. Vo vyhradenej komunikácii by sa mali prevádzkovať aplikácie určené pre verejnú správu. Verejná komunikácia by mala byť podporovaná aplikáciami pre verejnosť.

Komunikačné a bezpečnostné rozhranie VIS

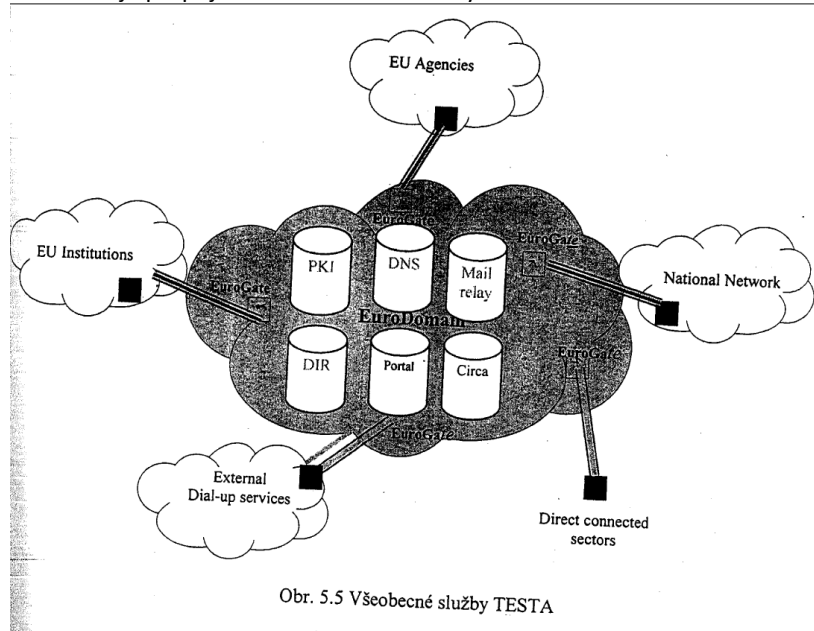
Vyhradená komunikácia:

- IS ústrednej a miestnej štátnej správy
- IS mestskej, miestnej a regionálnej samosprávy

Verejná komunikácia:

- informačné kiosky
- podnikateľská sféra
- občania
- neziskový vládny sektor

TESTA : Trans – European services for telematics between Administrations. Transeurópske služby pre telematiku medzi VS. Sieť, ktorá bola vybudovaná v rámci horizontálnych akcií a opatrení projektu IDA. Vytvára komunikačnú infraštruktúru na aplikácie sektorových sietí a umožňuje prepojiť inštitúcie EÚ a členských štátov.

31. Charakterizujte jednotlivé formy elektronickej komunikácie vo verejnej správe. Opíšte prechod od Back Office k Front Office a obsah komunikácie G2E a G2P.

Formy elektronickej komunikácie vo verejnej správe

G2G – Government to Government

- elektronická výmena informácií v rámci interných procesov štátnej správy (občan alebo komerčný subjekt nemusí slúžiť ako sprostredkovateľ výmeny informácií medzi jednotlivými inštitúciami)

G2C – Government to Citizen

- elektronická komunikácia občanov s verejnou správou (podávanie žiadostí, získavanie úradných rozhodnutí)

G2B – Government to Business

-elektronická výmena informácií medzi komerčnými subjektmi a štátnou správou (štátna správa utvára podmienky na efektívnu integráciu do obchodných procesov: dovoz a vývoz tovaru, komunikácia s daňovou alebo colnou správou)

B2B – Business to Business

-vykonávanie obchodných procesov medzi komerčnými subjektmi (napr. komoditné burzy, zásobovacie a fakturačné systémy a pod.)

B2C – Business to Consumer

-produkty a služby sú ponúkané priamo konečnému používateľovi proces elektronického predaja je prepojený s elektronickou platbou

C2C - Citizen to Citizen

-vykonávanie transakcií medzi občanmi pomocou internetu (elektronická pošta, portály fyzických osôb a pod.)

Prechod od Back Office k Front Office

Back Office	Front Office
Vzájomne izolované administratívne funkcie	Integrované služby s posilnením právomocí občana
Dokumenty v papierovej forme, kartotéky	Dokumenty v elektronickej forme, registre
Nepružné mechanizmy podávania informácií, stanovísk	Flexibilná možnosť dopytov na informácie
Oddelené systémy IT	Integrované sieťové riešenia

Obsah komunikácie G2E a G2P

32. Dátové siete verejnej správy. Sieť GOVNET.

Sieť GOVNET. Portál ÚPVS

Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby (NASES) je príspevková organizácia, ktorej zriaďovateľom je Úrad vlády SR. Hlavnou úlohou a predmetom činnosti NASES je správa, prevádzka a rozvoj vládnej dátovej siete **GOVNET** a prevádzka a rozvoj služieb **Ústredného portálu verejnej správy**, ako základných nástrojov informatizácie verejnej správy na Slovensku. Činnosť Národnej agentúry pre sieťové a elektronické služby podporuje urýchlenie rozvoja a rozširovania služieb e-governmentu na Slovensku.

<http://www.nases.gov.sk/13602/narodna-agentura-pre-sietove-a-elektronicke-sluzby.php>

a) Prínosom **ÚPVS** je flexibilita a úspora času občanov využívajúcich elektronické služby vo vzťahu k úradom. V ostrej prevádzke je v súčasnosti viacero služieb, napr. podania na SOI, overenie výskytu subjektu v Živnostenskom registri, katastrálne konanie či služby obchodného registra. V testovacej prevádzke sú ďalšie služby ako napr. zistenie stavu vybavovania žiadosti o doklad, overenie platnosti dokladu, žiadosť o odpis z registra trestov, elektronické služby samospráv a ďalšie, ktoré sa aktuálne testujú alebo pripravujú, aby poskytli vyšší komfort občanom pri styku s úradmi.

Ústredný portál verejnej správy je informačný systém na poskytovanie služieb a informácií verejnosti prostredníctvom spoločného prístupového miesta v sieti internet. Je riadený ustanoveniami zákona č. 275/2006 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy z 20. 4. 2006 (s účinnosťou od 1. júna 2006).

ÚPVS zabezpečuje:

- spoločnú funkciu evidencie, autentifikáciu, autorizáciu a podpory používateľov,
- riadenie toku informácií, elektronickej podateľne, elektronických platieb poplatkov.

(i) ÚPVS z pohľadu občana

- ÚPVS je jednotným vstupným bodom do elektronického prostredia verejnej správy,
- miesto, kde sú informácie a služby aktuálne a z „prvej ruky“.

(ii) ÚPVS z pohľadu verejnej správy

- ÚPVS je bodom, cez ktorý komunikujú občania,
- miesto, kde sa stretávajú informácie a informačné systémy verejnej správy,
- predstavuje spoločnú komunikačnú infraštruktúru.

b) GOVNET

Základným technologickým princípom komunikačnej infraštruktúry subjektov verejnej správy sú reálne virtuálne privátne siete (VPN), umožňujúce bezpečne rozdeliť komunikujúce subjekty do uzavretých používateľských skupín podľa vecnej príslušnosti (VPN využívajú spoločnú komunikačnú infraštruktúru, ale logicky sú oddelené). Na prekonanie izolovanosti VPN subjektov verejnej správy je treba mať k dispozícii univerzálnu prepojavaciu sieť, ku ktorej sú VPN subjektov pripojené, a ktorá zabezpečí bezpečný a spoľahlivý prístup z jednej siete do všetkých ostatných pod kontrolou zúčastnených subjektov verejnej správy. Touto univerzálnou prepojavacou sieťou je GOVNET, ktorý umožňuje riadené prepojavanie nielen VPN subjektov verejnej správy, ale tiež ďalších sietí, ako je Internet, sieť EÚ TESTA a pod.

GOVNET slúži na efektívnu a bezpečnú výmenu informácií, vznikla na základe ustanovenia vlády SR č. 310 / 1993 a poskytuje svoje služby:

- Ústredným orgánom štátnej správy (ministerstvá a úrady),

- Ústredným štátnym orgánom (Kancelária NR SR, Kancelária prezidenta, NKÚ, Najvyšší súd, Generálna prokuratúra), rezortným organizáciám (Telekomunikačný úrad, Infostat, SÚTN, ...) ďalším subjektom štátnej správy (napr. FNM a pod.),
- verejnej správe (TESTA),
- občanom (portal.gov.sk - ústredný portál verejnej správy napomáha rozvoju informačnej spoločnosti e-government).

GOVNET poskytuje:

- Informačné služby vlády a rezortov,
- Ústredný portál verejnej správy,
- TESTA,
- Šifrovanú elektronickú komunikáciu vybratých subjektov,
- Helpdesk, dohliadacie služby,
- Prístup na **internet**,
- Webhosting,
- Antivír a antispam pre e-mailovú komunikáciu,
- SMS bránu www.sms.gov.sk (prevádzkovateľ si vyhradzuje právo na náhodný monitoring a obmedzenie služieb pri ich zneužívaní).

33. Charakterizujte IS v regiónoch ako informačné portály regiónu. Uvedte, ktoré okruhy informácií obsahujú a opíšte základné charakteristiky niektorých regionálnych portálov (najmenej dvoch).

IS v regiónoch ako informačné portály regiónu

Pozícia regionálneho IS vo verejnej správe

Riešenia IS v regiónoch sú súčasťou IS v samospráve a realizujú sa predovšetkým ako informačné portály regiónu, pretože ich základnou funkciou je poskytovať informácie verejnosti. Tieto informácie majú obyčajne charakter:

- Informácií úradu obce (rozičné štatistiky)
- Geografických informácií obce (orientačná mapa, katastrálna mapa, zeleň, reklama, dopravné značenie, územný plán, cenové mapy)
- Verejných informácií regiónov pre občanov (statické – napr. štatistické prehľady; dynamické – napr. rôzne poplatky; osobné)
- Geografických informácií regiónu (výstavba, investičné plány, školstvo, zdravotníctvo, sociálne inštitúcie, orientačná mapa, turistické informácie)

Prehľad niektorých regionálnych portálov

ISOMI

V súčasnosti je k dispozícii IS obcí a miest na internete (ISOMI) ako informačný portál, ktorý vytvára jednotne štruktúrovanú databázu informácií o samosprávach a pre samosprávy. Štruktúra ISOMI pozostáva zo štyroch základných úrovní:

- **Samospráva** – odzrkadľuje organizáciu a hierarchiu samosprávy v súlade so zákonom o slobodnom prístupe k informáciám
- **Obce a mestá od A do Z** – právne, ekonomické, geografické, demografické, technologické a kultúrne prostredie obce alebo mesta, používateľ ľahko získa informácie o zákonoch, prírode, pamiatkach, športe, infraštruktúre, hotelových a reštauračných službách, kultúre a pod.
- **Internetový spravodaj obce** – redakčný systém, ktorým umožňuje vydávanie samosprávnych alebo regionálnych novín na internete
- **Trh práce** – inzertná služba v dvoch častiach: prácu hľadá a prácu ponúka

Koncepcia ISOMI predpokladá, že každá obec/mesto bude mať na internete vlastnú webovskú stránku, doménu, e-mailové adresy, na ktorých budú denne aktuálne údaje o obci a pre občanov. Umožňuje každému občanovi aktívnu participáciu na správe vecí verejných. Projekt nadväzuje na Informačný systém firiem na internete (ISFI) a Pracovný trh na internete (PTI). Služby a informácie, ktoré poskytujú jednotlivé web stránky samospráv zapojených v projekte (www.rakova.sk, www.moldavanadbodvou.sk, www.turzovka.sk, www.velkykrtis.sk, www.cadca.sk) integrovaného informačného portálu ISOMI (www.isomi.sk) majú v zmysle naplňovania Akčného plánu eEurope+ nasledovné

charakteristiky: *otvorenosť, dôveryhodnosť, používateľská jednoduchosť, ucelenosť, prirodzenosť, inteligenciu, komplexnosť.*

Mestá a obce Slovenska

Regionálny informačný server

Slovenské regióny (EÚ)

Portálové projekty na úrovni obcí

Regionálny internetový portál

Regionálny informačný server (<http://regiony.szm.sk>) je v podstate katalóg regionálnych a miestnych internetových stránok s bohatým obsahom, ktorého štruktúru tvoria najmä

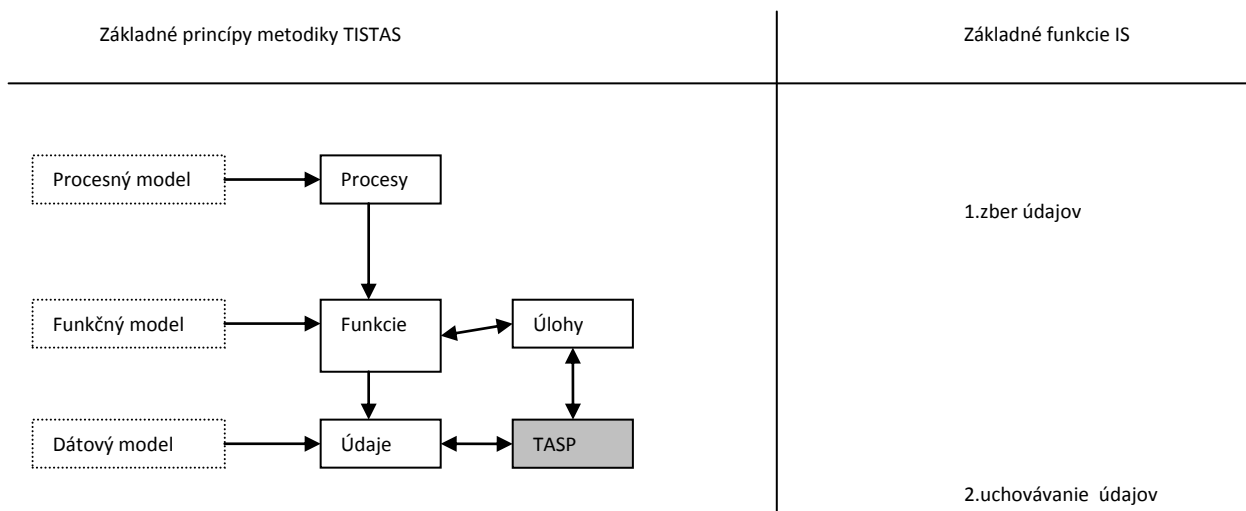
- štátne inštitúcie,
- organizácie, združenia
- regióny
- mikroregióny
- Kraje, VUC, obvody, obce,
- Slovensko,
- regióny Sveta
- cestujeme,
- najnovšie stránky
- wallpapers from Slovakia

Ústredný portál verejnej správy

Ústredný portál verejnej správy (www.portal.gov.sk) predstavuje *informačný systém verejnej správy* na poskytovanie služieb a informácií fyzickým a právnickým osobám. Štruktúra jeho informačného obsahu je podrobnejšie uvedená vo 4. kapitole učebného textu so zreteľom na poskytovanie elektronických služieb. V ďalšom texte sústredíme pozornosť na možnosti vyhľadávania potrebných informácií.

Vyhľadávať možno v celom portáli alebo uplatniť rozšírené vyhľadávacie. Použitím rozšíreného vyhľadávania v životných situáciách/agendách/službách ,možno získať' aj užitočnú informáciu o tom, či hľadaný výraz je súčasťou poskytovanej elektronickej služby

34. Metodika TISTAS. Fáza Informačná stratégia. Základné činnosti vo fáze Informačná stratégia. Kompetencie (pôsobnosť) orgánov verejnej správy.

Životný cyklus IS na báze TAPV podľa metodiky TISTAS

Realizáciu životného cyklu IS na báze TAPV chápeme ako súčasť procesu *systemovej integrácie*, ktorá poskytuje prostriedky na vytvorenie a permanentnú údržbu informačného systému na technologickej, riadiacej, projektovej a strategickej úrovni, a preto môžu byť zovšeobecnením a východiskom určitého štandardizovaného postupu tieto fázy:

- ✓ Informačná stratégia;
  - ✓ Analýza IS;
  - ✓ Návrh IS;
  - ✓ Implementácia;
  - ✓ Prevádzka a údržba;
- Konceptuálna (obsahová) rovina
  - Technologická rovina
  - Implementačná (realizačná)

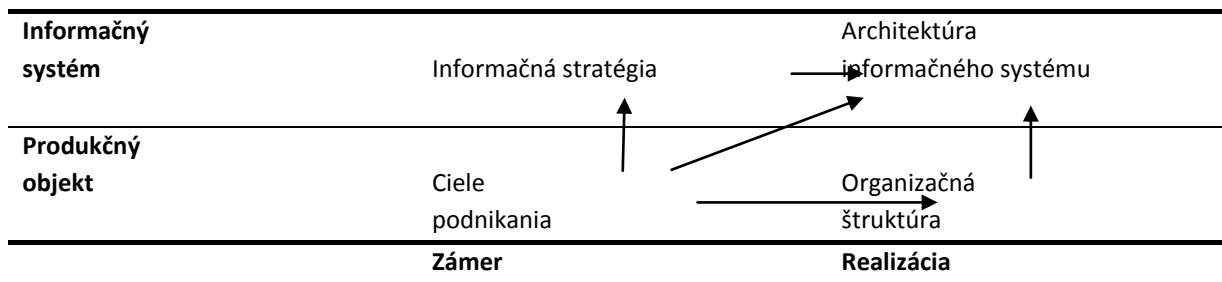

I. KONCEPTUÁLNA ROVINA

Zahrnuje vytváranie obsahového modelu informačného systému. Abstrahuje sa od technologických a implementačných špecifik riešenia. Konceptuálny návrh určuje ČO je obsahom IS.

A. Informačná stratégia

Architektúra informačného systému je závislá od cieľov podnikania, organizácie a **informačnej stratégie**. Závislosť medzi vlastným modelom podnikania (resp. systémom riadenia) a informačným systémom napr. produkčného objektu je znázornená na obrázku:

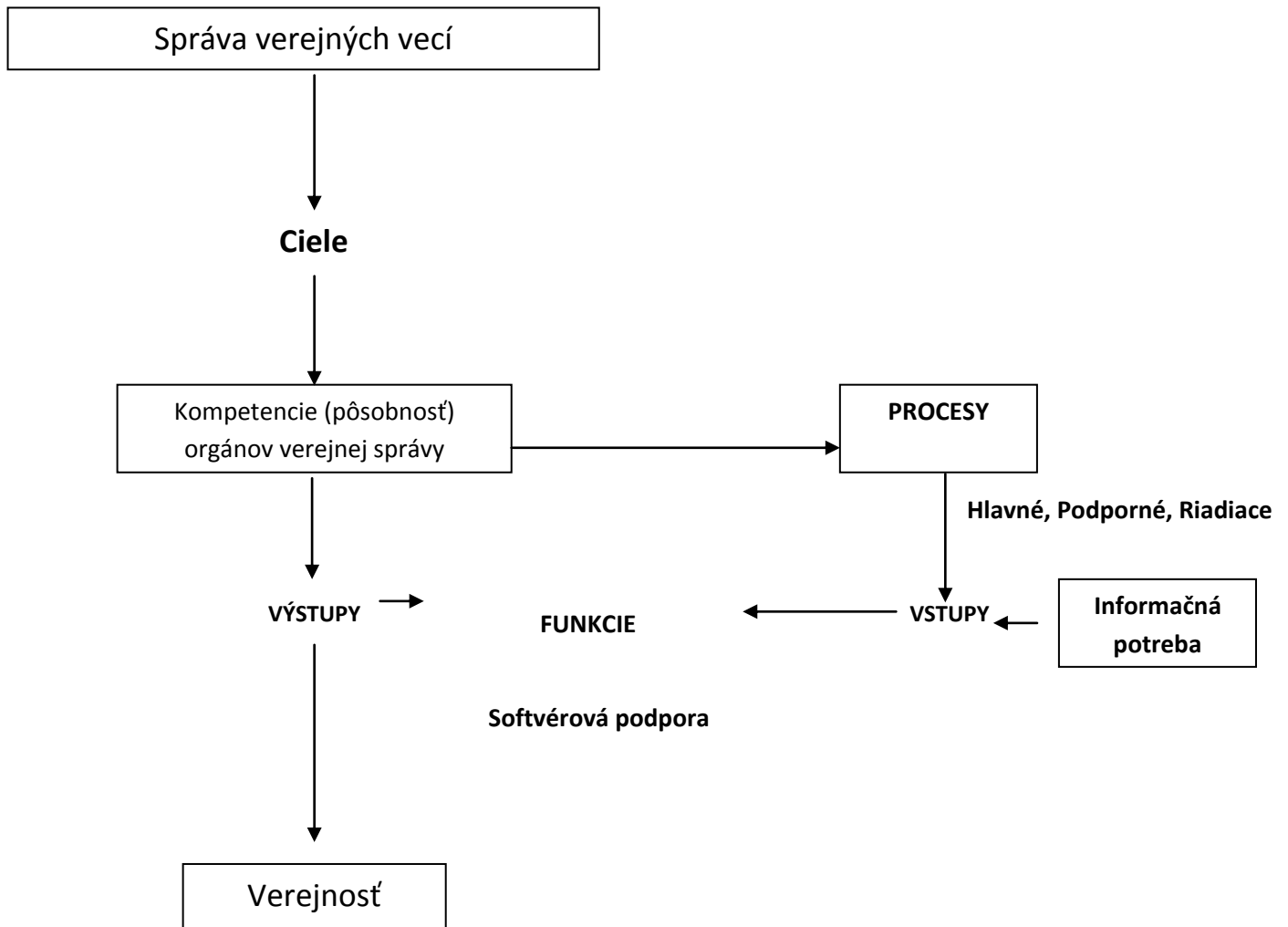
Vertikálne je zahrnutý informačný systém a produkčný objekt a horizontálne zámer a realizácia. Základom sú ciele podnikania. Organizácia (organizačná štruktúra) ako súbor pravidiel by mala tento cieľ podporovať, rovnako ako informačná stratégia. V tejto gáze modeluje systém riadenia danej organizácie. Organizáciou rozumieme ekonomické objekty, ktoré vykonávajú hospodársku činnosť a možno ich rozlíšiť podľa charakteru produkcie (podniky výrobné/služieb), z hľadiska financovania (príspevkové, rozpočtové), podľa vlastníctva (štátne, súkromné) a pod.

Vo vzťahu k ekonomickému (produkčnému) objektu sú objektom riadenia priamo tieto reálne produkčné objekty. Vo vzťahu k sociotechnickému objektu sú objektom riadenia vzťahy týchto objektov reálneho sveta. V ekonomickej sfére ide o zobrazenie v hmotných hodnotných jednotkách, v riadení spoločnosti ide o zobrazenie pomocou špeciálnych jazykov, najmä práva. Riadenie produkčných objektov a vzťahov objektov reálneho sveta možno charakterizovať pomocou klasickej schémy trojstupňového riadenia (S, T, O). Na produkčných a sociotechnických objektoch definujeme zodpovedajúce systémy.

Základné činnosti vo fáze Informačná stratégia

1. Základné ciele ekonomického objektu. Strom cieľov. Určenie cieľov IS.
2. Procesná architektúra (vývojový diagram systému)
3. Model systému riadenia.
  - 3.1 Hierarchický diagram funkcií objektu riadenia.
  - 3.2 Organizačná štruktúra.
4. Celkový pohľad na architektúru IS (Konceptuálny model celého IS) – Tabuľková štruktúra.
  - 4.1 Úrovne riadenia.
  - 4.2 Vykonávatelia riadenia (podľa 3.2).
  - 4.3 Hierarchická dekompozícia IS.
    - 4.3.1 Vymedzenie podsystémov na jednotlivých úrovniach riadenia a ich pokrytie TASP.
    - 4.3.2 Typy úloh na jednotlivých úrovniach riadenia.
  - 4.4 Informačné zabezpečenie vonkajšej komunikácie. Typy úloh.
  - 4.5 Informačné zabezpečenie vnútornej komunikácie. Typy úloh.

KOMPETENCIE ORGÁNOV VEREJNEJ SPRÁVY

35. Charakterizujte ústredný portál verejnej správy (história, vlastnosti, možnosti využitia, súčasný stav).

Ústredný portál verejnej správy (ÚPVS) zabezpečuje centrálny a jednotný prístup k informačným zdrojom a službám verejnej správy. Informácie (rady, návody, popisy), ktoré návštevník hľadá, sú v súčasnosti mnohokrát súčasťou informačných serverov jednotlivých rezortov. Cieľom portálu je tieto informácie a služby zintegrovat' a prehľadnou a prístupnou formou poskytovať používateľovi.

Medzi najvýznamnejšie úlohy portálu patrí **nasmerovanie používateľa na využitie konkrétnej elektronickej služby verejnej správy** s využitím relevantných informačných zdrojov .

Obsah ÚPVS zahŕňa digitálny obsah vo forme podporných informácií pre využitie služby a samotné poskytovanie elektronických služieb. Koncept obsahu ÚPVS sa riadi nasledujúcimi princípmi:

- **organizácia informácií a služieb podľa životnej situácie** – v súčasnom „informačnom pretlaku“ býva často ťažké práve získanie hľadanej a potrebnej informácie. Z tohto dôvodu sú služby na ÚPVS logicky členené podľa konceptu „životných situácií.“ Tento koncept umožňuje pristupovať k požadovaným informačným zdrojom, ako aj elektronickým službám štruktúrovane, podľa skutočných požiadaviek používateľa a cielene filtrovať rozsiahly obsah ÚPVS. Štrukturalizácia obsahu ÚPVS je jedným z rozhodujúcich prínosov ÚPVS vzhľadom k distribuovaným zdrojom na stránkach jednotlivých pripojených subjektov.
- **rozdelenie informačného obsahu podľa typu subjektu** – informačný obsah je v koncepte životných situácií členený podľa cieľovej skupiny. Tou môžu byť jednak občania, podnikateľské subjekty, či zahraničné osoby žijúce v SR. Súčasne je obsah členený podľa iných charakteristík cieľovej skupiny, ako napr. špeciálny obsah a forma jeho prezentácie pre rôznym spôsobom postihnuté osoby.
- **virtuálna centralizácia** – z hľadiska používateľov služieb ÚPVS predstavuje portál centralizované riešenie, kde sú z jedného miesta dostupné všetky informácie a logicky členené elektronické služby prístupné jednotným spôsobom. Centralizácia však nie je realizovaná presunom služieb na ÚPVS, jedná sa o virtuálne centralizovaný systém, ktorý predstavuje integračnú platformu pre všetky ďalšie služby – informačné zdroje a systémy implementujúce jednotlivé procesy. Vládny portál aj s distribuovanou štruktúrou, sa však používateľovi javí ako centralizovaný systém s jednotnou logikou a štruktúrou.

ÚPVS predstavuje:

1. Centrálny bod na prístup k e-službám a informáciám o verejnej správe pre občana
2. Základný pilier e-governmentu
3. Virtuálne prostredie, ktoré umožňuje sprístupniť všetky elektronické služby a informačné zdroje verejnej správy
4. Spoločnú infraštruktúru pre všetky relevantné orgány verejnej správy
5. Centrálné miesto kontaktu pre občana, podnikateľa, úradníka s verejnou správou prostredníctvom internetu
6. Zabezpečenie komunikácie s úradmi, zlepšenie a urýchlenie služieb, transparentnosť procesov vo verejnej správe, vytvorenie a sprístupnenie technologického prostredia a vstupný bod, ktorý umožňuje sprístupňovanie služieb verejnej správy v SR
7. Informačný systém verejnej správy na poskytovanie služieb a informácií verejnosti prostredníctvom spoločného prístupového miesta v sieti internet

36. Vymenujte hlavné skupiny informácií v ústrednej štátnej správe. Charakterizujte informačné systémy, ktoré ich využívajú a uveďte príklady.

Hlavné skupiny informácií v ústrednej štátnej správe				
Na podporu interného manažmentu	Na podporu výkonu verejnej správy	Na podporu verejných služieb	Na podporu informovanosti verejnosti	
Evidencia zamestnancov Účtovníctvo Personalistika Mzdy Správa registratúry	Informácie o: -obyvateľoch -majetku štátu -podnikateľských subjektoch -rozpočte	Databázy Pasy Vodičské preukazy Diskusné fóra	Zákony Vyhlášky Nariadenia Demografické štatistiky Ekonomické štatistiky	
IS súvisiace s interným manažmentom	IS súvisiace s výkonom verejnej správy	IS súvisiace s poskytovaním e-služieb		
		Informačné služby	Komunikačné služby	Transakčné služby

Príklady IS:

Typový aplikačný softvérový produkt		
Oblasť	Názov	Charakteristika
Ministerstvo financií SR	RIS	Tvorba a správa verejného rozpočtu. Tvorba, úprava a vyhodnocovanie plnenia ŠR na úrovni rozpočtových kapitol. Rozhraním je IS Štátnej pokladnice.
	SAP	Moduly Účtovníctvo, Ľudské zdroje, Výkazníctvo
	IS Štátnej pokladnice	
Ministerstvo kultúry SR	Špecializované IS úsekov správy	<p>a)Špecifické IS – IS o štátnom jazyku, ochrana pamiatkového fondu, kultúrneho dedičstva, knihovníctvo, autorské právo a práva s ním súvisiace, osvetová činnosť a ľudová umelecká výroba, podpora kultúry národnostných menšín, prezentácia slovenskej kultúry v zahraničí, vzťahy s cirkvami a náboženskými spoločnosťami, médiá a audiovízia, metodické riadenie slovenských inštitútov v zahraničí</p> <p>b)Prierezové IS – Digitálny informačný systém MK SR – Portál kultúry, Štatistický informačný systém KULT, Centrálny geografický informačný systém kultúry, Virtuálna akadémia ďalšieho vzdelávania (VAMK)</p>
	Podporné IS	Centrálny jednotný ekonomický systém (CJES) Centrálny systém o zahraničných služobných cestách
	Administratívne IS	Centrálna správa registratúry Centrálna správa dokumentov IS riadenia výkonnosti IS vybavovania žiadostí Integrovaný informačný systém MK SR (intranet)
Ministerstvo obrany SR	ISE	Komplexný, integrovaný, celorezortný ekonomický IS
	www.idee.mil.sk	Súhrnné informácie z oblasti stacionárnych a mobilných komunikačných a informačných systémov, objasňuje základné pojmy z IT a problematiku informačnej bezpečnosti.
Ministerstvo vnútra SR – IS Policajného zboru SR	Informačné systémy správnych agend (ISSA)	Centrálna evidencia pohybu obyvateľov (občianske preukazy, cestovné doklady, vodičské oprávnenia, držba zbraní, motorové vozidlá)
	Informačné systémy policajných činností (ISPC)	<p>a) Národné IS – Národný Schengenský IS</p> <p>b) Informačné systémy pátrania – PATROS, PATRMV, PATRZBRANE, PATRDOC</p> <p>c) Celoplošné prevádzkované IS</p> <p>d) Lokálne IS</p> <p>e) IS na podporu riadiacích a rozhodovacích činností</p>
	Informačné systémy servisných činností (ISSČ)	TAXIS (údaje o pokutách), Evidencia služobných zbraní a streliva, IS MTZ, Personálna evidencia

37. Metodika TISTAS. Fáza Implementácia. Základné činnosti vo fáze Implementácia. Vysvetlite a znázornite princíp fungovania integrovaného informačného systému vo verejnej správe.

Implementácia

Ukutočňuje sa integrácia jednotlivých TAPV navrhnutého IS. Dôležitá je problematika vytvárania komunikačného rozhrania¹. Komunikačné rozhranie spravidla rozlišujeme vo viacerých významoch, ako napríklad:

- súbor elektronických prvkov, ktoré sú potrebné na pripojenie zariadenia k inému zariadeniu za účelom prenosu údajov (v takejto súvislosti sem zaraďujeme aj súbor noriem, predpisov a komunikačných protokolov, ktoré určujú vlastnosti pripojenia),
- manažérske rozhranie do informačného systému (základom môžu byť napr. štandardné komponenty prostredia Microsoft),
- programy a zariadenia, ktoré sú k dispozícii používateľovi systému na spracovanie dát (potom tú časť počítačového programu, s ktorou môže používateľ aktívne komunikovať, nazývame *používateľské rozhranie*).

Niekedy hovoríme aj o *univerzálnom rozhraní*, napr. v súvislosti s vytváraním jednotnej špecifikácie rozhrania medzi softvérovými telefónnymi aplikáciami a príslušenstvom využívaným pri telefonovaní. V súvislosti s vytváraním virtuálnych výrobných organizácií komunikačné rozhranie používame vo význame používateľského rozhrania, v ktorom v súčasnosti dominujú webovské aplikácie ako prostriedok uľahčenia prístupu k dátam pre bežných používateľov. Takéto aplikačné rozhrania potom na výstupe poskytujú korektne naformátovaný (well – formed) a overiteľný (verified) XML súbor.

Rieši *koncept kybernetickej regulácie* t.j. nastavovanie parametrov jednotlivých modulov TAPV vytvorením regulačných obvodov. Regulátory sú konkrétne softvérové produkty, ktoré umožňujú porovnávať podnikové ciele so skutočnosťou a tým podporujú rýchlu reakciu podniku na zmeny trhového prostredia.

Základné činnosti vo fáze *Implementácia*

1. Hardvérová architektúra. Typy, počty a vzájomné väzby hardvérových komponentov (napr. PC koncových staníc, servov, tlačiarň a ďalších prídavných zariadení, použitých prenosových ciest a pod.).
2. Realizácia dátových rozhraní (prenos dát z existujúcich systémov, nastavenie stálych rozhraní k externým systémom).
3. Nastavenie parametrov modulov TAPV podľa protokolu.
4. Realizácia konceptu kybernetickej regulácie.
5. Vytvorenie používateľskej dokumentácie.

Vysvetlite a znázorníte princíp fungovania integrovaného informačného systému vo verejnej správe.

Používateľské rozhranie

Trojvrstvová architektúra aplikačného softvéru

Správa dát aplikácie	DÁTOVÁ VRSTVA
Správa funkcií aplikácie	APLIKAČNÁ VRSTVA
Správa používateľského rozhrania komunikácia s používateľom	PREZENTAČNÁ VRSTVA

Používateľské rozhranie definujeme ako prostredie, v ktorom sú lokalizované metódy a nástroje na riešenie problémov používateľa.

Používateľské rozhranie je dané navzájom súvisiacimi tromi komponentmi.

Sú to:

- dátové štruktúry (dáta),
- operácie nad dátovými štruktúrami (funkcie),
- jazyk (komunikačná úroveň).

Princípy návrhu jednotlivých komponentov používateľského rozhrania

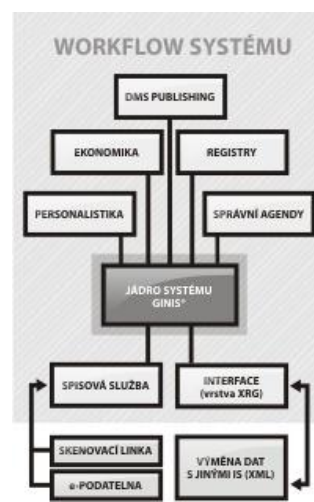
- ✓ funkčnosť (dátové štruktúry a operácie rozhrania),
- ✓ sprístupnenie funkčnosti (jazyk rozhrania: aplikačný, systémový

programátor, používateľom/počítačom riadená komunikácia so systémom, interaktívne používateľské rozhranie).

38. Opíšte niektoré moduly (najmenej dva) a základné zameranie typového aplikačného softvérového produktu GINIS vo verejnej správe ČR (názov modulu, vstupy, výstupy, funkcie).

Základní komponenty informačního systému GINIS® :

1. Jádru systému GINIS® ;

2. Subsystem Ekonomika;
3. Subsystem Spisová služba;
4. Subsystem Personalistika;
5. Subsystem Registry;
6. Subsystem Správní agendy.

1. Moduly Jádra systému GINIS® :

- ADM – Administrace základní;
- ADK – Administrace kartotéky externích subjektů;
- ADE – Administrace ekonomická;
- ADR – Administrace účtových rozvrhů a číselníků;
- ADP – Administrace předkontaktů;
- ADS – Administrace sestav.

Administrace základní (ADM)

Administrace (společná pro celý systém GINIS®) je určena k nastavení a průběžné aktualizaci celého systému i jednotlivých subsystémů dle požadavků uživatele. V rámci administrace systému se provádí evidence několika základních oblastí dat, která jsou ukládána do systému v rámci jednotlivých administračních úkonů.

Administrace kartotéky externích subjektů (ADK)

Ve všech modulech s přístupnou kartotékou externích subjektů systém GINIS® umožňuje využívat a nově vytvářet adresář externích subjektů. Efektivní využívání kartotéky externích subjektů jednotlivými moduly je do značné míry ovlivněno kvalitou pořízených dat.

Administrace ekonomická (ADE)

V modulu se v rámci implementace definují ekonomické struktury a vazby, provádí se správa centrálních řídicích číselníků, řízení přístupových práv uživatelů a dalších parametrů, které jsou nezbytné pro správný chod jednotlivých ekonomických komponent systému GINIS®.

Administrace účtových rozvrhů a číselníků (ADR)

V modulu se definuje členění Účtového rozvrhu pro účetnictví a rozpočet daného uživatele. V závislosti na struktuře účetní věty uživatele se provádí naplnění a správa všech číselníků rozvrhu (Syntetický účet, Analytický účet, Oddíl Paragraf, Položka atd.).

2. Subsystem Ekonomika

Jednotlivé agendy (funkční okruhy) ekonomických dějů dané organizace jsou v systému GINIS® evidovány ve specializovaných modulech (komponentách), které svojí funkčností umožňují komfortní, průkazné, přehledné a výkonné vedení podvojného účetnictví a rozpočtování včetně vedení souvisejících operativních evidencí. Veškeré operace s dokumenty ekonomického charakteru se v systému GINIS® provádějí nad agendovými knihami a cílově se zachycují v účetních denících a v denících zápisů rozpočtu. Filosofie subsystému důsledně dodržuje některé obecné principy uplatňované jednotně v rámci všech komponent systému:

Agendy subsystému Ekonomika:

- Rozpočet
- Akviziční činnost
- Finanční závazky a pohledávky
- Bezhotovostní operace
- Hotovostní operace
- Zpracování majetku
- Účetnictví
- Účetní a rozpočtové výstupy

3. SSL - Spisová služba

Systém Spisové služby umožňuje evidenci veškerých údajů o dokumentech i spisech včetně sledování pohybu dokumentů v organizaci. Je určen pro kompletní správu dokumentů v organizaci. Systém činnosti Spisové služby fi rmy GORDIC® plně vyhovuje platné legislativě a je možno jej použít jako výkonného a efektivního nástroje pro zajištění odborné správy dokumentů došlých a vzešlých z činnosti původce.

Komponenty systému GINIS® SSL

Oběh jednotlivých dokumentů mezi moduly SSL je závislý na vykonávaném procesu (předání k vyřízení, stornování, vrácení k doplnění, předání do předarchivní péče atd.), který je řízen metodikou SSL a interními normami organizace (zejména Spisovým a skartačním řádem).

- POD - Podatelna
- USU - Univerzální spisový uzel
- VED - Vedoucí
- VYP - Výpravna
- SPI - Spisovna
- TPD - Generátor podacích deníků
- UKO - Úkoly
- USN - Usnesení a porady
- e-Podatelna
- e-Výpravna
- Digitalizace dat prostřednictvím skenovací linky

4. Subsystem Personalistika

Subsystem řeší evidenci základních i libovolných doplňkových údajů zaměstnanců i jiných osob, zpracování záloh i vyúčtování mzdových i nemzdových prostředků, výpočtu a odvodu daně, sociálního a zdravotního pojištění, čtvrtletní výpočty průměrů, ročního zdanění. Součástí řešení jsou veškeré závazné výstupy např. pro ISP nebo ISSP.

- Personální agenda
- Platová agenda

5. Subsystem Personalistika

Subsystem řeší evidenci základních i libovolných doplňkových údajů zaměstnanců i jiných osob, zpracování záloh i vyúčtování mzdových i nemzdových prostředků, výpočtu a odvodu daně, sociálního a zdravotního pojištění, čtvrtletní výpočty průměrů, ročního zdanění. Součástí řešení jsou veškeré závazné výstupy např. pro ISP nebo ISSP.

- Personální agenda
- Platová agenda

Komponenty subsystému Registry:

- RRO - Redistribuční registr obyvatel
- UIR - Územně identifikační registr
- ROB - Registr obyvatel
- ROV - Registr obyvatel - Akce a volby
- ROP - Registr obyvatel – prohlížečka
- REN - Evidence nemovitostí
- RNP - Evidence nemovitostí – prohlížečka

6. Subsystem Správní agendy

Subsystem řeší výkon agend státní správy a samosprávy. Jedná se zejména o agendy řízené zvláštními zákony jako např. Zákon o obcích, Zákon o matrikách, Stavební zákon, Zákon o přestupcích atd.

Komponenty subsystému Správní agendy:

- SPR - Evidence správních řízení;
- MTK - Matrika;
- PRR - Přestupky;
- STU - Stavební úřad;
- SOC - Sociální dávky;
- SSO - Služby sociální péče a ochrany;
- FIK - Finanční kontroly;
- SKO - Evidence škod;
- PCN - Plánování služebních cest a návštěv.

39. Opíšte architektúru aplikačného softvéru (modulárnosť, vrstvosť, princípy návrhu jednotlivých komponentov používateľského rozhrania).

Používateľské rozhranie

Trojvrstvová architektúra aplikačného softvéru

Správa dát aplikácie	DÁTOVÁ VRSTVA
Správa funkcií aplikácie	APLIKAČNÁ VRSTVA
Správa používateľského rozhrania komunikácia s používateľom	PREZENTAČNÁ VRSTVA

Používateľské rozhranie definujeme ako prostredie, v ktorom sú lokalizované metódy a nástroje na riešenie problémov používateľa.

Používateľské rozhranie je dané navzájom súvisiacimi tromi komponentmi.

Sú to:

- dátové štruktúry (dáta),
- operácie nad dátovými štruktúrami (funkcie),
- jazyk (komunikačná úroveň).

Princípy návrhu jednotlivých komponentov používateľského rozhrania

- ✓ funkčnosť (dátové štruktúry a operácie rozhrania),
- ✓ sprístupnenie funkčnosti (jazyk rozhrania: aplikačný, systémový programátor, používateľom/počítačom riadená komunikácia so systémom, interaktívne používateľské rozhranie).

40. Vymenujte a stručne charakterizujte:

- **kritériá na hodnotenie úrovne elektronických služieb verejnosti,**
- **elektronické služby (najmenej dve) pre občanov a právnické osoby vo verejnej správe SR (miesto prístupu, podmienky používania, dostupnosť online, dosiahnutá úroveň).**

Opíšte virtuálny úrad a uveďte príklady.

Virtuálny úrad

Virtuálny úrad je forma elektronickej služby, ktorej podstata je v tom, že hociktorý používateľ internetu môže uzavrieť zmluvu so špeciálnym sprostredkovateľským sieťovým centrom, ktoré preberá na seba zodpovednosť za uskutočňovanie pre používateľa všetkých sekretárskych funkcií ako napríklad prijímanie elektronickej pošty, vedenie telefonických rokovaní s obchodnými partnermi svojho zákazníka, odosielanie obchodnej korešpondencie a pod. Takéto vykonávanie úradu nepotrebuje prenajímať priestory, najímať štáb úradníkov, nakupovať pracovné nástroje a techniku. Stačí uzavrieť zmluvu so sprostredkovateľským centrom sieťového manažmentu, ktorý sa môže nachádzať hoci aj v inej krajine.

V našich podmienkach medzi najznámejšie virtuálne úrady možno zaradiť:

- živnostenský úrad
- obchodný register
- sociálnu poisťovňu
- daňový úrad
- zdravotnú poisťovňu

Prijímanie a poskytovanie elektronických služieb verejnej správy pre verejnosť možno znázorniť podľa obrázku:

Poskytovatelia služieb	Prijímatelia služieb		
	Verejná správa	Fyzické osoby	Právnické osoby
Verejná správa	G2G	G2C	G2B
Fyzické osoby	C2G	C2C	C2B
Právnické osoby	B2G	B2C	B2B

Vo vzťahu k virtuálnemu úradu sa zaoberáme elektronickými službami typu G2C a G2B.

Každý virtuálny úrad je reprezentovaný internetovou stránkou, na ktorej sa nachádzajú informácie, dokumenty a materiály potrebné na realizáciu elektronickej komunikácie s príslušným úradom. Dôležitým predpokladom poskytovania elektronických služieb sú elektronické formuláre. Obyčajne sa zobrazujú na obrazovke počítača alebo informačného kiosku, vyplňajú sa z klávesnice a podpisujú sa elektronicke. Platný elektronický podpis môže vytvoriť bežný používateľ elektronickej služby, ktorý má privátny kľúč a zodpovedajúci kvalifikovaný certifikát. Dokumenty sa odosielajú prostredníctvom elektronickej podateľne, podpísané elektronickým podpisom, na základe ktorého je možné overiť pravosť dokumentu a identifikovať autora dokumentu.

Nedostatočné rozšírenie používania elektronického podpisu však výrazne redukuje možnosti elektronických služieb verejnej správy na Slovensku. Ilustrujeme to na príklade občana s úradom verejnej správy, ktorá spravidla prebieha tak, že občan:

- z webovej stránky úradu si prenesie do wordu tlačivo, ktoré potrebuje k vybaveniu svojej žiadosti
- vyplní tlačivo podľa predlohy
- odošle mailom na adresu odborného alebo vedúceho pracovníka úradu s potvrdením prevzatia
- podľa charakteru záležitosti požaduje konzultáciu, potom môže byť vykonaná prostredníctvom mailu alebo pozvaním občana na úrad
- s výsledkom vybavenia záležitosti je oboznámený mailom, prípadne klasickou poštou

Elektronické služby právnickým osobám

Služby G2B zahŕňujú:

- sociálne dávky pre zamestnancov
- daň z príjmu PO (daňové priznanie, potvrdenie o prijatí priznania)
- daň z pridanej hodnoty (daňové priznanie, potvrdenie o prijatí priznania)
- registrácia novej právnickej osoby
- vykazovanie údajov pre Štatistický úrad
- colné vyhlásenia
- povolenia týkajúce sa životného prostredia
- verejné obstarávanie

Elektronické služby fyzickým osobám

Služby G2C zahŕňujú:

- daň z príjmu fyzických osôb (daňové priznanie)
- služby na vyhľadávanie pracovného miesta
- príspevky sociálneho zabezpečenia (príspevky pre nezamestnaných, prídavky na deti, náklady na zdravotnú starostlivosť, príspevky pre študentov)
- osobné dokumenty (občianske preukazy, pasy, vodičské preukazy)
- registrácia motorových vozidiel
- stavebné povolenie
- oznámenia polícii (krádež)
- verejné knižnice (katalógy s rôznymi možnosťami vyhľadávania)
- osvedčenia (o narodení, sobáši)
- zápisy na vysoké školy
- oznámenia o presťahovaní (zmena adresy)
- zdravotnícke služby (interaktívne poradenstvo o dostupnosti služieb v rôznych nemocniciach, objednávanie sa do nemocníc)

Ďalšie parametre, ktoré sa premietajú do hodnotenia sú, **okrem úrovne a miesta prístupu, aj časová dostupnosť e-služby a podmienky používania**, t.j. potrebnosť alebo nepotrebnosť autentifikácie klienta pre použitie danej služby.

EI služby na SR:

- Možnosť podávať elektronicky daňové priznanie, pričom sa však vyžaduje i dodatočné odoslanie daňového priznania poštou.
- Vyhľadávanie zamestnania prostredníctvom internetu